

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 12 kor — fill.
Fél évre : 6 kor — fill.
Hozzájárulás 3 kor — fill.

Egyes szám ára 8 fill.

Hetfordi szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felolvas szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Harázok-tere Manojlovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosztuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitászorokint 40 fill.

Karácsony.

A szalmakunyhó nemességét nem tudta lerontani sem a gőg, sem pedig a hatalom semmiféle fufangja. Még ma is meg van a maga sajátossága, még ma is szabály maradt, hogy az apostolok a szalmakunyhókban születnek. A helyeknek is a bársonynak tekintetben nem tudtak eddigéle semmiféle előjogot biztosítani.

Az egyszerűségnek ez a dönthetetlen törvénye ott kezdődik a bethlehem-i bölcsőnél. Ott, ahol az emberiség Megváltója megszületett ember formájában, hogy isteni küzdelését annál hálhatóbban teljesíteni tudja. A születés ünnepét ünnepli azóta az egész világ. A kisdedek napjává lett az a nap és már két évezrede lesz annak, hogy azóta egyformán kedves és egyformán ünnepelelt maradt ez a nap, az ünnepnap, amelyet karácsonynak nevezünk.

Amikor ezt a napot ünnepeleljük, eszünkbe jut akaratlanul is, hogy bármennyire is változott a világ, bár-

mennyire változtunk is magunk az idők folyásában — de teljesen változatlanul maradt bennünk egy szent és megbecsülhetetlen érzés, amely megszáll bennünket, amikor erre az ünnepre gondolunk. Gyermekkorunk legendájába szövődik bele a karácsonyi ünnep megünnepeleése, — mintha még most is éreznők annak a fiatal dobbanó szívének lüktetését, hogy azokat a karácsonyfa gyertyákat újra meggyújtják.

Újra meggyújtották ezeket a kedves lángokat.

Rezgő fényük mintha csak iró lelkünk fájdalomtól reszketne, mintha bűvös csillagok e tündérserge legszebb álmunkat akarná visszavarázsolni a múltból!

Nézzünk bele tehát ebbe a csillagos éjbe, amely két évezreddel ezelőtt gyult ki a föld felett és amelynek tündérországaiban ott látjuk a legegészebben ragyogni a Szeretet bolygóját, amely vakító fényét nem kapja kölcsön egy égtesttől sem, hanem saját fényével ragyogja be az eget!

E fény ragyogásában nézzük meg az isteni igazságot. E fény ragyogja be a sötétség útjait, a nyomor tanyáit, ez a fény ragyogjon Néktek: szegények, árvák, özvegyek, elhagyatottak, kik az emberi könyörület szeszélyeire vagytok utalva, kik éheztek, mert a föld gyümölcsét a gazdagok magtáráikba gyűjtik össze; de nektek azokból nem jurtatnak, — e fény ragyogja be azokat a családi tűzhelyeket, ahol még ma is a rabszolgaság sötétséget tart és ahol ember az ember felett úgy ítélkezik, mintha keblében szív sem dobogna. E fény melege olvassza fel az érzéstelenek jégpajzsát és ébressze fel a kőszikla szívekben a Szeretet magvait, miket évezreddel ezelőtt az apostolok elhintettek.

Keljenek ki ezek a virágok, árásszák el illattal azokat az utakat, amelyeken a jobbak járnak, azok, akik embertársaik ügyét szívükön viselik.

Legyen az a virágokert menhely azoknak, akik egész életüket a kopárság mezején töltik.

Karácsony este van . . .

Kimegyek a temetőbe megnézem a fiamat,
Ott a kicsiny sírhalomnál hadd sírjam ki magamat;
Vízsek neki karácsonyát, hisz karácsony este van,
Hogy ne legyen drága sírja elhagyatott, lombtalan;
Meggyújtom a kicsiny gyertyák játszadozó lángjait!
S elálmodom ott sírjánál élttem legszebb álmait!
Elálmodom, hogy nem halt meg s újból hozzánk
[haza tér,
Megnézní, hogyvan a húga, és a másik kis testvér;
Megnézní, hogy hogyan vagyunk, nincs-e hiba
[semmi se, —
Úgy van-e ott minden amint annak kéne lennie? —
Megnézní az apát, anyát, megpihenni keblükön,
Hiszen olyan nagyon soká el volt tiltva ez öröm.
Hiszen olyan nagyon régen haza jönni nem lehet,
Karácsony van, most szívesen látnak minden
[gyermeket;

Ilyenkor a jó gyermeknek odahaza lenni kell,
Nem illik, hogy elmaradjon, ott legyen a többivel!

Együtt ül a kicsiny család, ugrázdozó gyerekek,
Szaladgálnak, nevetélnek, vig nótákat zengenek;
Haza térve szentélyembe, jól esik a vig zene,
Nem danolhat ennél szebben az angyalok serege!
Felszárítom könnyeimet és jó kedvet mutatok,
De hiába, de hiába, mindenkét csak untatok.
A gyermek is észre veszi: apa szomorú nagyon,
Vigasztalom: ne mondj ilyen édes kedves angyalom;
Bévegylök játékuimba, de hiába, hasztalan,
Az a kicsi sírbomb mindig, mindig csak előttem van!
Sirköve arany betűl néki tekintnek hidegen,
Nem jön vissza soha — ki megnyugoszik odalenn!
S biztatom a kisdedeket: hogy csak legyetek vígan,
Minden gyermek jól mulat most, hisz karácsony
[este van!

CSILLAG KÁROLY.

K ö d .

(A »Bácskai Hirlap« eredeti tárczája.)

Dél felé hűvös szél fújt a tenger mellett.
Világos zöld fodrokban hanyatlottak egymásra a hullámok a dieppi tengerparton.
Nem fázékony magyarnak való ilyenkor fürödni.

Utítársam azonban meglátott néhány lubiczkoló hölgyet és rábízott, hogy csak vágjunk neki, majd fölmelegszünk bent a vízben.

Szomorú, csöndes, kihalt volt a szurtos és roszzagu Dieppe kavicsos plage-ja, a melyen néhány flanel-ruhás, fehér-czipős ur ödöngött uottan és dideregve.

A mesze ködből hirtelen iramodással kivált egy-egy hullám és csapkodva ott lehelte ki lelkét a kavicsos parton néhány könyv-olvasó hölgy lábai előtt.

Hol vegyünk legalkalmasabb karácsonyi s ujévi ajándékot

Képes könyvek, ifjusági iratok,
diszmnűvek, továbbá Képes levelező-lap albumok, Emlék könyvek,
plüss arczkép album,

Vig Zsigmond Sándor,

könyv- és papirkereskedőnél, főtér Milinovic ház.

Diszes levélpapírok dobozokban és minden a könyv- és papirszakmába vágó cikkek nagy választékban és igen jutányos árban

Legyünk őszinték, de legyünk igazságosak is.

(A plébános vála-zása.)

Ünnep van A kereszténység legnagyobb, legszebb ünnepe. Ünnepe minden, örvendez mindenki. A gonyhók lakói is megelégednek ez éjjel az élet terhes gondjairól, örömmárá nyílik meg ajkuk, remény tölti el szíveiket: megszületett Krisztus Bellehemen!

Meszsületelt az emberiség Megváltója megszületett a — Szeretet.

És mikor elpihen a munka lármája, mikor csak az örvendező énekek halvány zaja hallatszik ki a házakból — mi itt ülünk íróasztalunk mellett és beszélünk arról, hogy a haldokló század utolsó karácsonyán a mi legszűkebb hazánk, a mi otthonunk, városunkban a szeretet vallásának hirdetője, a főpásztor ki legyen.

Legtöbb szó esik most városunk legnagyobb plébániájának jövőendő uráról. És jó is, hogy sokat beszélünk róla, mert nemcsak az a kérdés nálunk: hithű katolikus lesz-e a főpap, de arról is: magyar lesz-e?

Egy eltévesztett, egy rossz törvény paragrafusáiba fogóznak ma a nemzetiségek. A nemzeti-égi törvényt nyitják ki, azt olvassák azokra, kik magyarosítani akarnak.

•Nincs jussotok bennünket magyarosítani, mert szentesített törvény védi a mi nyelvünket — a magyarosítás ellen.

Van-e a mi városunkban más, mint magyar?

Nincs. — De azért a bunyevác kérdés mindig fetűti fejét és nekünk e kérdésről írunk kell. Mert van egy csoport, mely abban tetszeleg és elhitetni akarja mással is, hogy ők vannak hivatala a bunyevác nyelvet megmenteni a — magyar ellen.

Százsor tiltakoztunk és határozottan tiltakozunk mindig az ellen, mint ha esze ágába volna valakinek a bunyevác nyelv ellen véteni, de nem hisszük azt se, hogy ez a csoport valaha is megfogja nyerni hazafias józan bunyevácainkat az ő nyelvmentő eszméinek.

A plébános választás tette actualissá ezt a kérdést most újra.

Egy magyar ember — ki harmincz éves becsületos multra hivatkozik — nyílt levelét hoztuk legutóbb ezen a helyen.

Legyünk őszinték: nem értünk vele egyet, és legyünk igazságosak: írásából nem olvastuk ki az elfogulatlanul szolgált közérdek igazságait.

•Meggyőződtem, miszerint Kuluncsics ur egyénileg, jellemileg és politikailag is kifogástalan hazafias érzelmű és korrekt férfiú!

Mi se kételkedtünk soha Kuluncsics ur jellemességében, korrekt egyéniségében. — Nem indulunk mende-mondák után, de sőt nem is fogjuk újra leírni azokat a történelmi tényeket, melyeket nem egyszer mondtunk meg éppen Kuluncsics urnak. Tovább megyünk: hazafiságában sem kételkedünk; ámde ő is azok közé tartozik, ki a nemzeti-égi törvénybe kapaszkodva hirdeti

hazafiságát és éppen ő az, akit utcán, társaságban és különösen barátai között *soha magyarul beszélni nem hallottunk!*

Csupa diplomás, kaputos urak között hallottuk őt beszélni legtöbbször, de sohase magyarul. Szinte tüntet azaz, hogy nem beszél magyarul.

Nem izlés dolga tehát az, hogy két bunyevác aju jelölt között ki mellett vagyunk, hanem a magyar politikus, ki 30 éves multra hivatkozik, a mellett kell hogy álljon, kinek hazafiságáról meg van győződve, ki ha bunyevác származásu is tiszta magyar érzelmű. Mert a nyílt levél írója tudja legjobban, hogy erre szükségünk van.

És éppen Mamuzsich Félix az, a kinek tiszta hazafiságáról mindannyian megvagyunk győződve és arról is, hogy ő első sorban magyar pap, kinek imádsága: Isten áldd meg a magyart!

Aki a közjónak akar szolgálni, és aki harmincz éves multjára hivatkozik, az egyéni érdekeit is kell, hogy fel tudja áldozni a közérdeknek, a magyarság érdekeinek. — — —

De a nyílt levél a plébános választásnál kapcsolatban nyíltan megvádolja polgármesterünket.

Csak egyik vádjának igazságáról tartottuk szükségesnek meggyőződni.

Senki se mondhatja, hogy mi városunk polgármesterének bármely esetben is ne mondtuk volna meg véleményünket őszintén.

Ha kifogásolni valót találtunk valamely ténykedésében rámutattunk a

— Oh te buta hullám, mi — én és társam — nem fekdünnék ezeknek a dámáknak a lábai elé. Mert mi szegény magyarok vagyunk és bárbar izlésünk teltebb formákban keresi a lélek szépségeit.

Strucztójánál nagyobb kavicsok törték fel lábainkat mikorra megcsapta lubbörös mivoltunkat a dieppi tenger. És körülöttünk hamvaszürke köd és penetráns unalom.

Csodálatos Gyp, az elmés, a papos, a frivol, a bigot Gyp, úgy irt Diepe-ről, mint a francia izlés és elegancia diszkertjéről, a hol nyaranta Páris híres növényzete pompázik: a közszerelem tujái és a high-life áloé-i.

Ugy láttam Dieppe kissé lemaradt már. De különben is még korán volt, csak a nyár eleje. A párisi karsu csipke-hegyek még nem indultak meg éjszokról dére; addig persze férfi se igen jön ide. Csak néhány, a kit a csipkehegyek köhögőre, átlátszóra és igen-igen bánatosra lapítottak.

A vasmacskák düböröge hullottak a fedélzetre.

Szinte észrevétlen siklással indult meg a hajónk. Néhány perc és Dieppe partjai fantasztikus szörnyekké magasodtak a ködben.

A hajón minden új volt. Első utját tette és a kapitány paszomántos sipkájától a steward-ok ruhájáig minden ragyogott a tisztaságtól. Csak a publikum nem volt új. Az ismert angol figurák valának itt is többségben. Ahová az ember a fülét hajlítottta, mindenfelé angol szó hangzott.

Mikor a fedélzetre jöttünk, minden mozgásban volt. Asszonyok, lányok telepedtek le a szétnyitható hajó-székeken és plaid, kabát, eső-köppönyeg szempillantás alatt előkerült és azokban eltűnt az angol-száz termet egész hajlékony vonalrendszerével.

Nincs együgyű szándékom az angol nő típusát most önök előtt fölfedezni.

Csak azt a látszólagos kicsiségét szedem a tollamra, hogy más náció Évája aligha bugyolálná el magát annyira, oly sok férfiember között, mint ezek tették. A szárazföld Évája hagyta volna valami kis részecskét a sok melegítő gunya között, egy kis helyet a cipőnek, egy oázist az emberiség szomjuhozó felének, valahol a vállak tájékán. De ők mindent elfődték a csuf köd előtt és úgy ültek, mint egy gyapjuzsákban.

Csak az arczukat nem féltették a ködtől és a szemeket nem sajnálták a férfineptől.

Azokat az okos, aczélos, de nem perszelő szemeket jól bekapcsolják a te figyelő nézésedbe, mosolyognak is hozzá, egyet-mást visszafeleznek, majd félreéneak, hogy ismét előről lehessen kezdeni a mulatságot, mert ők is benne vannak a tudatos raffineriában, hogy a kezdés a legédesebb.

A kaczerságoknak minden hívságos játéknak azonban ott lehet a megvéje, a hol a struggle for life kezdődik. Mert ime a köd, a gyilkos, az alattomos párazat ellen védekezni kell, hát fődjük el termetünket, ülünk bele akár egy gyapjuzsákba de védekezzünk gyakorlatiasan, alaposan és az ördög vigye Belzebub legfogósabb csapdját: a hiúságot.

A dohányzóban a férfiak kerültek össze. Kurtaszaru pipáikból bodor füstököt fújtak a whiskypoharukba.

Derekasan isznak ezek a szigetlakók. Ahány dühösebb lökést kaptunk az időközben szilajodni kezdő tengertől, annyi pohárral hajtottak föl.

Jeles ivók. Csak erre mifelénk láttam még úgy inni, hogy az ádamcsutkája sem mozdul meg felebarátunknak. Tegyük még hozzá, hogy nem is köhint utána, pedig körme van ennek a pálinkának és úgy szalad le a gégen mint egy vadmacska.

hibára, ha üdvös dolgot tett, érdeme szerint dicsértük meg érte.

Utána néztünk az 1897 szeptember 27-iki közgyűlés jegyzőkönyvének. Nem találtuk. 1897. október 28-án volt az a közgyűlés. Azt mondja Gálffy ur: „legnagyobb erőfeszitésem mellett a betöltött 14 állásból egyetlen egy sem jutott a magyarnak.“

Legyünk uraim igazságosak és ne vádoljunk senkit, míg vádunk valóságáról meg nem győződünk.

Tizenkét állást töltöttek be akkor. Megválasztott: Rómits Pál, *Vojnits Béla*, *Gábrits Vincze*, *Gábrly László*, *Krnysizky Bogdán*, *Pirkovits István*, *Malagurszki György*, *Szárics János*, *Horváczi Máté*, *Majlender Samu*, *Kopunovits Ferencz* és *Kollár Géza*. Azt hiszem, megfogja találni vádja alaptalanságát akkor midőn 12 állás közül hét, tehát több mint fele jutott jó magyaroknak és tán a többi öt magyarságában sincs oka kételkedni.

Ezzel kapcsolatban még megemlítjük azt is, hogy az 1898. május 26-iki közgyűlésen megválasztottak:

Lélmányi Miklós, *Sekenderovits Ödön*, *Hegeüs Ferenc*, *Milasin Sándor*, *Jaramozovits L.*, *Marianovits M.*, *Kuluncsich J.*, *Varga J.*, *Csovits M.*, *Gábrits M.*, *Balázs P. Dániel*.

De amikor itt tartunk, hogy bírálat tárgyává tegyük azt, hogy mennyiben felelnek meg az igazságnak azok az állítások, amelyek Mamuzsich Lázár magyar érzelműségére vonatkoznak — kénytelenek vagyunk egy hosszú harez árán már kivivott igazságra rámutatni.

A szegedi sajtóperi manőverek végső konkluziót abban találtak, hogy kitűnt miszerint teljesen ki van zárva már az, hogy Szabadkának az ország harmadik városának polgármesteri székében olyan ember megmaradhasson aki nem szívből lélekből magyar. Mamuzsich Lázárnak Szegeden tett nyilatkozatai kizárják annak a lehetőségét, hogy valaha esze ágában is lehessen a tiszta magyar rangtól eltérni. A nagy közönség pedig napirendre tért az akkori állapotok bonczolása felett és megnyugodott abban, hogy a polgármester hazugnak mondotta a vádakat, hogy azokat visszautasította és magára nézve a legmagasabb mértékben sértőknek találta. Ezt tehát felfrissíteni nem kell, nincs szükség reá még annak sem, aki a polgármester politikájának nem híve. Tegyük le tehát a czéltalannak bizonyuló eszközöket és használjuk fel minden erőnket éppen arra, hogy a bunyeváczság vezéremberreit az igaz és helyes irányba tereljük.

És akkor fogjuk csak látni, hogy Mamuzsich Lázár mily renkívüli szolgálatot tehet a jövőben is ennek a városnak.

Ha ennek az iránynak segítője nem lenne a polgármester — mi leszünk az elsők akik a nyilvánosság előtt felelősségre vonjuk!

Iskoláink tanyelvkérdéséhez.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának ez évi 186-ik számában a már évek óta lappangó s időnkint felszínre kerülő tanyelv-kérdésből folyólag oly ér-

telmű nyilatkozatra hívtam fel, ha vajjon igaz-e, hogy a bunyevác-nyelv népiskoláinkból nemcsak teljesen ki van kűszölvölve, hanem hogy a bunyevác-ajku növendékek a magyar nyelv nem tudásáért a tanítók részéről üldöztetést is szenvednek.

Főleg e kérdés második részét illetőleg utána jártam a dolognak, de még legidősebb karlársaim sem emlékeznek esetre, tanhatóságainkhoz soha panasz nem érkezett be, hogy tanítóink, növendékeiket csak azért, mert a magyar nyelvben kevésbé vagy éppen nem jártasok s, így kezdetben helytelenül és nehézkésen fejezik ki magukat, valaha is megbüntették, vagy pláne üldöztették volna. Sőt iskolálatogatásaim alkalmával szerzett személyes tapasztalásból mondom, hogy tanítóink — a magyar nyelvhez való édesgetés és így a magyar nyelvnek annál sikeresebb elsajátítása érdekében — éppen a bunyevác-ajku növendékekkel bántak a leggyöngédebben.

A kérdés első részének lényege sem felel meg a valóságnak a maga meztelenségében és úgy, amint azt az 1868. évi XXXVIII. törvény sokat emlegetett 58. §-ának téves avagy tendenciózus magyarázatával egyes nemzetiségi tulzók mostanában országosan is odadobják. Világos és megnyugtató lesz a dolog, csak politikai elfogultság nélkül tekintsen bele mindenki. Csak ne igyekezzünk áldatlan kezekkel és a politikai kalandorság bizonyos szomoru nemével Kadmos sárkányfogait elhinteni békés lakosságunk közé, — csak ne igyekezzünk a magyarság és az itt lakó bunyevácok között évszázadokon át fennálló benső és meleg egyetértést megbontani: és mindannyian megértjük egymást.

Az 1868. évi XXXVIII. törvény 58. §-a tényleg rendeli, hogy minden gyermek anyanyelvén nyerve az oktatást és e végből az iskolafenntartó községek kötelességévé is teszi, hogy az idegen ajkuak által tömegebben lakott vidékeken, az azok nyelvét értő segédtanítót is alkalmazzanak. De hát

A steward csak hordta egymásután négy deczis palaczkokban és abból poharaztak.

Azt hiszem kevés Byron, Darwin és Spencer lehetett közöttük, általábaninkább az üri- és baromfi kereskedelem terén szerethettekérdemeket. De ha arcuk fontoskodó komolyságát nézted azt hihetted, hogy legalább is a mi kuriánk bírái, akik éppen teljes tanácsulésen valami országos dologban keresik az igazságot.

Nyugodt, hideg méltóság és whisky volt bőviben, kártya azonban nem került elő.

Mert mi magyarok sajnos csak ketten voltunk és hol talál az ember ebben a ködben és ezen a tánczó, vihartól paskolt alkotmányon még két civilizált ország-bélit?

Valóban tánczolt ez a szép, nagy hajó. Tánczolt még pedig óriás testéhez képest nem esetenül. Ugy valahogy, mint Uj-Szegeden tánczolnak a vérbéli parasztlányok. Nem tudom már hogyan nevezik a csárdásnak azt a czifráját, „lippenősnek“ vagy „mártogatónak“ de azt tudom miként csinálják a sok szoknyájú, barnaképi hajadonok. Elmozdítják kissé a tánczosukat, aztán hirtelen taktusra lépnek egy kicsit, majd rögtön kiegyenesednek, büszkén

és hódítóan, hogy szinte szikrát hány a szeme annak, a ki ezt a sok sustorgó szoknyát, ingerlő mozgásu pruszlikot megnézi.

Hát ilyen lippenőset, vagy mártogatást járt a mi hajónk is a megbomlott, szikrázó vizeken. Majd alámerült egy tajtékos, rejtelmes nyilásban, majd meg hirtelen szökkenéssel, először mintha hanyat vágódna, földobta az orrát, kettéhasítva a ködöt, a süvöltő szeleket.

Majd ő uralta a vihart, majd a vihar hódolt meg előtte, ordítva, harsogva.

Szédítő erejű tusakodás volt ez.

Perczenként megszólalt a foghorn: a köd kürt. Szem nem hatja át a ködfalat, csak a hang bugja panaszosan a ködbe: vigyázz, hajó a közelben...

Az emberek a hajón lassankint belefásultak nézni e tusát, mely gyönörködött, megfélemlit és kifeszíti majd elernyeszti az idegeket.

A fődélzetről mindtöbben és többen vándorogtak le a hajó alsó termeibe. Akik fenn gubbaszkodtak, kevés kivétellel sápadtan, fáradt szemekkel, vizesen és borzongva meredtek a ködbe.

Magyar társam, a Bégapart viharedzett szülöttje, botjára támaszkodva — mint Neptun a szigonyára — odaczóvekelte ma-

gát a hajó orrához. Most kisült, hogy Torontál csakugyan vizes vármegye. Mert társam — noha mint Begamelléki kissé fitymálta, — nem vonta meg becsülését e temérdek víztől, melyolykor a fedélzetet is végig söpörte. Én azonban megvetéssel fordítottam hátat e nagyzási mániába esett folyadéknak és bucuvtel nélkül lezuhósá tam az alsó terembe külföldi bajtársaim közé.

Itt roppant vígan lehettek az emberek. Legalább nekem az az impressióm támadt: itt egy nagy bácskai ivás eshetet meg.

A fejem fölött egy gondör hajó francia káromolta az eget, a tengert és dicsőítette az egyedül üdvözítő, mozdulatlan szárazföldet. Nem valami artikulált módon fejezte ki ugyan ezen érzelmeit, azonban nekem eléggé érthetően.

Oh dicső szárazföld, sóhajtottam én is, midőn hajónk féljebb fordulás utá merészn pirouettel egészen balra dőlt és fekvő porhüvelyemet pehelyként magával sodorta, ballerina szeszélyeihez lánczolta. Ekkor hirtelen szívembe nyílt a: nostalgia.

— Ah édes szép és te szerelmeses szűkebb honom ott a buczkák virányain! Mily szépek a te sáztáid, mily állhatatos ott minden még talán az asszony is és mily

hogyan is van nálunk? Iskola fenntartó törvényhatóságunk s illetve iskolaszékünk nem tart ugyan bunyevác segédtanítókat, hanem fincialiter és pädagogico-didactikai szempontokból egyaránt igen helyesen, a bunyevácok által tömegesebben lakott vidékeken létesített iskoláiban úgy a bel-, mint a külterületen, mindenkor oly tanítókat alkalmaz egy személyben, kik a bunyevác-nyelvben is jártasággal bírnak, s akik aztán a magyar tanítási nyelv mellett a bunyevácot kiegészítő használya anyanyelvén férköznék az iskolába ebször feljövő gyermek szívéhez és eszéhez, de az eként a növendékek lelkében anyanyelvükön keletkezett fogalmak begyakorlásánál nyomban ott állanak a magyar nyelvű meghatározással is, tehát az értelmi képzés elhanyagolása nélkül, azaz mintegy párhuzamban és egyidejűleg vezetik be a növendékeket a magyar nyelv birtokába. És ezen eljárás módokat mellett érik el tanítóink a józanul gondolkodó bunyevác szülők igaz örömeire és gyermekeik jól fogott jövő érdekeire azt a más vidékek idegen ajku iskoláiban fel nem található meglepő eredményt, hogy növendékeik már az első évfolyam második felében megértik a magyar nyelven való egyszerűbb társalgást és több tárgynak csak tisztán magyar nyelven való tanítását is.

Igy érik el tanítóink, hogy főleg os iskolánk négy osztályának elvégzése után a legtöbb esetben alig lehet a magyar és a bunyevác ajku növendék között kiejtésben megkülönböztetést tenni. Ez azt hiszem nem kiküszöbölése a bunyevác nyelvnek népiskolainkból s nem is az értelemfejlesztés kárára irányuló nyelv dresszura, hanem a már többször hivatkozott törvény mély belátáson és helyes módszertani elveken alapuló 58 §-ának intenciója.

Ne tessék Uraim (már t. i. akiket illet) a pagrafusok halmazából egyet ragadni s ezt a többtől mintegy elszigetelten s ridegen értelmezni, hanem tessék az 1868. évi 38.

ingó, mozgó, állhatatlan itt az egész mindenség!

Ah te angol kanális, te gögös, La Manche ha te ismernéd a mi szelid, jó tavacszkánkat, melyhez szépen szárazon elvisz a villamos nem csodálnád, hogy nem téged imádlak! Ez a jó villamos talán éppen most szállított a tó partjához sok szelid, derék, emberszerető polgárt és csinos, nyáriruhás, kaczagó fehérlépet.

Ők kaczagnak; hallgatják a biztos honi talajon, a jól meggyökeresedett hazai akácok alatt, szélcsöndes időben: magyar szívünk ide csengő, édes muzsikáját.

Ők kaczagnak... ki gondol most közülök rám? Ki tenné most balzsamos kezét az én zúgó, lázas fejemre... Így képzelődtem, beteg fantáziával, okatlanul érezve. A foghorn ijedten háromszor fölbugott és én fölcsudtam. Jobbról-balról gigantikus hajótestek bontakoztak elő a ködből.

A ködkürt egyre szóló röviden, majd félelmetesen megnyujtva a hangot. Az emberek kezdtek készülödni. Összekelesték a csomagjaikat; nekivasalták az arcukat ahhoz a hamis kifejezéshez: hiszen semmi sem történt velünk.

Már fölbugkatt Newhaven partvidéke és a köd kezdett szétválni, mint mikor a színházi kárpitot félrevonják, ha egy új felvonás kezdődik.

Traveller.

az 1876. évi 28, és az 1879. évi 18. teziket lelkükben os-zemarkolni és ebből adni meg az 58. szakaszuk a tiszta magyarazatot, s meg fogják látni, hogy az az 58. §. sem kontemplál mást, mint a többi, t. i. a fenntebb jelzett kívánatos eredményt, hogy e haza minden fia megtanulja az állam nyelvét, anélkül, hogy anya nyelvét elfeledné, s a magyar kultúra tereszerü és céltudatos behatásai alatt felnévelkedvén, lényét minden ízében a magyar állameszme integrí asa hassa át, magyarul érezzen, éljen és haljon.

És higgyék el uraim, (megint csak akiket illet) hogy ez a talpig becsületes, polgárerényekben s sok szép és nemes tulajdonban gazdag bunyevác nép így is érez, így is gondolkodik Szabadkán, Vámteléken, ott tanítóskodásom idejében, a szüők a tisztelet és szeretet legmegkülönböztetettebb jeleivel halmoztak el mindenkor, kocsikon hordták össze messze vidékekről gyermekeiket és zsufolták meg velük osztályomat: mert megtanítottam gyermekeiket gondolkodni, a maguk esze után jární és légfőképén magyarul beszélni. Jelenlegi tisztemben pedig nem egyszer kell fennálló utasításaimat az iratkozásokkor csak azért átlépnem, mert a bunyevác szüők egész serege lep el, s kérve kéri, hogy engedjem meg gyermekeiket kerületeik odahagyásával tisztán magyarajku iskolába járatni, ahol még hamarabb és még tökéletesebben tanulnak meg magyarul. Ez, a magyar nyelvhez való simulékonyosság s készség s annak meggondolása, hogy későbbi tanulmányaikban és majdan a közhivatali pályákon is annál könnyebben boldogulnak gyermekeik, minél tökéletesebben sajátították el már annak idején a magyar nyelvet, — magyarázza meg azt a józan körülményt is, hogy néhány éve az iskolaszékben ennek felvetésekor épen a bunyevácok nagy többsége vetette el a bunyevác nyelvnek tanítási nyelvvé emelését.

Mindezt a teljes megnyugtatás érdekében!

Maznerics Ferencz
felügyelő-igazgató.

A szegények karácsonya.

Nagy a szegénység szép hazánkban, rettenetes a nyomor. Éheznek, fáznak, nyomorognak a magyar nép ezrei Szomorú karácsony...

És a gazdagok, a tehetősebbek szíve összeszorul a nyomor láttára, sietnek a nyomor enyhítésére. Meleg ruhákat, ételt hordanak össze és odaadják annak, ki hulló könnyeivel köszöni meg jóságukat.

A mi gazdag városunk tehető polgárai, egyletek társaságok de különösen a nők fáradszatos működnek, hordják össze az alamizsnát a szegények részére, felöltöztetik jó meleg ruhákba a szegény gyermekeket, akik megköszönik azt a Jézuskának, aki eljött a szegényekhez nyomorukat enyhíteni, könyneiket felszáritani.

Minden nap kiírjuk azok neveit, kik a szegények szomorú karácsonyát viggá teszik adományaikkal, munkálkodnak a nepekonyhák szüntelen...

Ma is beszámol alábbi tudósítónk a

jótevény egyesületek nemes működéséről. Isten áldása legyen rajtuk.

A „Szeretet“ árvaház e hó 22-én szombat délután fél 4 órakor tartotta „Karácsonyfa“ ünnepélyét. Az ünnepélyen jelen volt Schmausz Endre főispán, Mamuzsich Lázár polgármester, továbbá nagyszámu előkelő közönség.

Az árvaház egyik termében egy kis színpad volt felállítva, a melyen a kis árvák több ovodás és elemi iskolai gyermek közreműködésével „Tündérrege“ alkalmi kis szindarabot adták elő Fábíán Irma kisasszony kitűnő vezetése mellett oly sikerülten és meghatóan, hogy a jelenvolt közönség örömkönynyekkel telt szemekkel nézte az igazán jól betanított és mindenben összevágó előadást s a szív legbensőbb melegével osztozott a kis árvák örömeiben; az előadás után nem is mulasztotta el a néző közönség elismerését kifejezni Fábíán Irma kisasszony iránt, ki igazi műértéssel tanította be a gyermekeket nem kimélve sem időt, sem fáradságot.

A szindarab befejezése után a színpad belső függönyei szétnyitáltak, ott állott özv. Málich Péterné a fáradszatos elnöknő élethű arcképe, melyet az árvák körben állva megkoszoruztak. Ezen igazán szép jelenetet özv. Szárics Kálmánné szerezte a jelen volt közönségnek, ki saját költségén festette meg a szeretett elnöknő arcképét az árvaház számára, hogy az árvák mindenkor láthassák azon nemes és fenkölt lelkű urnőnek arcképét, ki 30 évig munkálkodott fáradszatosul azon, hogy az árvák „Otthonát“ megeremthesse. Elismeréssel kell még adóznunk özv. Szárics Kálmánné urnőnek azon kitartó és buzgó fáradozásáért is, melylyel az ünnepély rendezésében részt vett és azon jótevényességéért, melyet minden alkalommal az árvák iránt tanusít.

Az ünnepély után átvonult a közönség az árvákkal a nappali szobába, a hol a mindenféle cukorkákkal és gyümölcseszel gazdagon megrakott óriási karácsonyfa előtt könnyekre fakadtak s nem voltak képesek elmondani azon kis imát, melyet el kellett volna mondaniok. Nagy lett azonban az árvák öröme, midőn kiosztották közöttük a szép karácsonyi ajándékokat, melyet a jótevényesség anygala adott számukra.

Az ünnepély befejeztével az egyesület titkára szép beszédben megköszönte a megjelentek szives részvétét és a közreműködők nemes fáradozását.

Ezután Schmausz Endre főispán a legőszintébb szavakban fejezte ki elismerését a látottak és tapasztaltak fölött, mert meggyőződött arról, hogy az árvák nevelése és ápolása a lehető leggondosabb kezekbe van tetéve.

Az Isten áldása kísérelje ezentul is a jótevény egyesület nemes működését, hogy még sok örömteljes karácsonyt szerezhesen a kis árváknak.

A Fehér-Kereszt egylet lelenczházában magasztos ünnepély folyt le tegnap délután. Az egyesület elnöknőjének Birkáss Szuchich Adrienne és özv.

Morvai Ákosné urhölgyeknek buzgó és kitartó fáradsága amit az egyesület érdekében a jótékonyaság terén kifejtettek az idén is fényesen nyilvánult meg. 40 elhagyott szegény gyermeknek adtak meleg téli ruhát és sok-sok szegény asszonyt segítettek meg, hogy legalább a szent Karácsony ünnepén ne szenvedjenek szükségét. Az ünnepélyen társadalmunk előkelőbb hölgyei és urai vettek részt. Megnyitótul Pertics Mihály elnök megható szavakban esztelte a szegény emberek nyomorát és szép szavakban emlékezett meg a szegény, elhagyott gyermekek jöttvőiről. Az ünnepély befejeztével kiosztották a jótékony adományok útján összegyűlt élelmi szereket. A tettnék jutalma ott égett a szegényeknek könnyező szemében s mikor egy-egy nyomorban selylődő elnyerte amit kívánt, bizton elgondolta magában:

Köszönöm emberek, hogy fentartották szívemben a hitet.

A Magyar Asztaltársaság a törzsvagyonának (500 f.) jövedelme és az adakozásokból befolyt 180 forint összegéből 20 szegény fínt öltöztetett fel a tegnapi napon. A szegény és jó tanuló fiukat a tanítók és a magyar asztaltársaság választmánya jelölte ki, vallás és nemzetiség különbség nélkül. A kiválasztottak a következők voltak: 1. Berkes András (egy özvegy asszony fia, kinek 6 gyermeke van) 2. Csikós Pálné (egy vakember fia, kinek 5 gyermeke van). 3. Mrakovits István (napszámos fia). 4. Besenyi Antal (atyja zenész). 5. Mór István (atyja napszámos 7 gyermeke atyja) 6. Sztipits Félix (özvegy asszony fia). 7. Kladek Mihály (özvegy asszony fia, kinek 6 kk. gyermeke van). 8. Rudánszki Antal (szülei nincsenek). 9. Dancsa János (özvegy asszony fia). 10. Jurkovic Antal (özvegy asszony fia). 11. Kozma László (atyja zenész). 12. Szalai Lőrincz (özvegy asszony fia). 13. Tankovits János (atyja napszámos). 14. Bagi Sándor (atyja napszámos). 15. Tóth Mátyás (özvegy anyja van). 16. Bilmer Gergely (napszámos fia). 17. Orovetz István (napszámos fia). 18. Vinkler József (atyja napszámos). 19. Báits Istvan (atyja napszámos). 20. Vetró Lajos (atyja szélütött munkaképtelen). Nem lehet leírni azt az örömet amit azok a szegény felöltöztetett gyermekek éreztek. Nagyobb örömet nem tudtak szerezni a paloták milliós lakói gyermekeknek, mint a mit a magyar asztaltársaság szerzett azoknak a nagyon szegény kis gyermekeknek.

Különfélék.

— **Plébános választás.** E hó 29-én szombaton rendkívüli közgyűlés lesz, melynek egyetlen tárgya a sz. Teréz egyház plébánosának megválasztása.

— **Esküdtszéki elnökök.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke az 1901. évre a szabadkai kir. törvényszék, mint esküdtbíró elnökévé Polgár József kr. törvényszéki elnököt, elnökhelyettesé pedig Szerdahelyi Sándor kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

— **A földmívelésügyi miniszter ajándéka.** A palicsi halászat fejlesztése és a haltenyésztés emelése czéljából a földmívelésügyi miniszter 250 000 darab sültőkrát ajándékozott Szabadka városának. A halkrát legközelebb elküldik. E nagyértékű ajándékot a város átiathan fogja megköszönni a miniszternek.

— **Körvadászat.** Mamuzsics Lázár polgármester szombaton nagy körvadászatot rendezett radonováci vadászterületén. A körvadászat eredménye 48 nyul, 2 drb fogoly volt. A vadászat után nagy mulatság volt a Bárányszállóban.

— **Műkedvelő előadás.** A »Kulai iparos dalárda« 1901. évi január hó 1-én a Spiller-féle vendéglő összes helyiségeiben részben a rokkant iparosok segély alapja javára láncczal egybekötött jótékonyczéu műkedvelő előadást rendez.

— **Halálozás.** Cik József volt szabadkai ismert vendéglős Paucsován, ahol a kaszinó üzletvezetője volt, meghalt. Pénteken temették el.

— **Új pénztintézet.** A szabadkai ipartestület délután nagy értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a budapesti központi iparszövetkezettel szövetkezve, iparos hitelszövetkezettel szervez Szabadkán. Ötven koronás részleteket bocsátjanak ki, mely heli egy koronás részleiben fizetendő. Az alapszabályokkal legközelebb megállapítják.

— **Népgyűlés.** E hó 20-án nagy népgyűlést tartottak a csurogi piac téren. Sikopárja szabályai korcsmáros mint nép vezére azon dolgozik, hogy a réte, mely 1600 hold, és a községek illetve magán tulajdon volt, hogy ismét a tulajdonosok kezébe adják. Az ingatlanon ma nem kevesebb mint 4 1/2 millió teher van. A gyűlésen 3—4000 ember volt jelen. Nikolics Izidor főszolgabíró is kivonult nagy csapat rendőrséggel s csendőrséggel, de semmi dolga nem akadt.

— **Lemondott ügyvéd.** A Szabadkai ügyvédi kamara Somogyi János topolyai ügyvédet önkéntes lemondás folytán az ügyvédek-ről vezetett lajstromból törölte. Somogyi, Dr. Kern Lajos topolyai közjegyző helyettesévé neveztetett ki.

— **Betörés a szolgabírói hivatalba.** A szabadkai csendőrpáncsnokságnak jelentik, hogy tegnapelőtt betörők jártak a titeli szolgabírói hivatalba. Az ablakon át hatoltak be a hivatalos helyiségbe és onnan 4 drb kés bűnjelét és több más ingóságot elvittek. A tetteseket nyomozzák.

— **Szurkálás.** Nagy harc volt tegnap éjjel a Lengyel-utcában. Egy csapat berugott legény összeveszett, bicikálkal és botokkal mentek egymás ellen. A harcban Nagy-Buzder István alaposan összeszurkálták, úgy, hogy a mentők segítségét kellett igénybe venni, kik a sebesülteket bevitték a kózkórházba.

— **Vak tüzilarma.** Tegnap este 9 óra tájban a toronyór tüzet jelzett a VIII. körben. A tűzoltóság kivonult, de tüzet nem talált.

— **Örült az utcán.** Tegnap éjjel után a czirkáló rendőrség egy asszonyt látott az utcán szétbontott hajjal esatangolni. Alig leit néhány lépést, megállt és valamit énekelt. Könnyű ruhába volt öltözve és tagjai a hidegtől megdermedtek. A rendőrök megállították és bekísérték a városházára, ahol megállapították, hogy Gilicze Ilona a neve és Tompa pusztaírói jött be Szabadkára, czélátalanul kborolt az utcákon. A mentők kivitték a kózkórházba.

— **Segített a tolvajoknak.** A napokban éjjel felzörgették a Szabadkához tartozó zornaticzai őrház őreit, hogy legyen szives, adjon kötelei, hogy feltehessék a dísznót a kocsi-ra, mert lecsuszott róla s nem bírják feltenni. Szolgálatkészen keresett a derék ember köteleit és kiment, hogy felsegítse tenni a kocsi-ra a dísznót, a korom sötétben nem látta, hogy a saját dísznója és felsegítette a ko-

csira tenni. A kocsi tulajdonosai megköszönték a szivességet s elhajítottak. Reggel tudta meg az őr, hogy saját dísznótját segítette ellopni. A tetteseknek nem volt kötelem s midőn a dísznót az őrből kiterelték, nem tudtak boldogulni. Ily agyafúrt módon segítettek tehát magukon.

— **Gyermekáldás.** Hat leány és négy fiú! Most már elhiszem, kedves Barátom, hogy a küszöbön lévő ünnepek önnek nagy gondot okoznak és mind a mellett tegerpénzt akar e nehéz időkben töré'eny játékszerekre költeni! Nem, ezt ön nem teheti, ennél sokkal jobb tanácsot adhatok. Menjen a VII kerület Erzsébe-körút 34-ik szám alá, vagy bármely bankházba, vagy dohánypódszébe és vegyen 1901. január 12-iki húzashoz mindegyik gyermekének csekély 40 fillérért egy-egy sorsjegyet. 40 fillérért a 10.000 koronás főnyeremény, vagy más 1000 koronás stb. nyere-ményt csinálhat, gyermekeinek pedig igen nagy örömet szerez és a mellett egy nemes ügyön lendítet, mivel ezen sorsjátékot szegény diákok javára rendezik.

— **A test erősítésére** és a munkaerő emelésére szükséges, hogy a táplálékunk bizonyos mennyisége fölvetessék, ami az egészségeseknél az eledelkülönböző alakjában eszközöltetik. Másként áll azonban a dolog, ha emésztési zavarokról és gyöngye gyomor-ról van szó. Ez esetben különösen ügyelni kell arra, hogy az eledel lehető tömény alakban nyujtassék elkerülendő a gyomor túlterhelést. Oly tápanyagot bírnak a husból készült Somatose-ban, mely csakis a hus tápláló anyagait tartalmazza.

— **Nagy Károly koronája.** Ez a korona most a bécsi Schatzkammerben van; egy kis üveges szekrényben, négy alabárdos katona őrzi. Valaha fél Európa fölött ragyogott, Nagy Károlynak fején pihent, beárnyékozta a világot, mint a maudane kebléből álmában nőtt fa. Egy kard tartozott hozzá, mely tövestől csapta ki a városokat, irtotta a épneket a föld színéről. S egy kormánypálcza tartozott hozzá, melylyel sok nemzetet bírt vala béken e koronának hatalmas ura. Arnyékba borította a félvilágot, éjjelét-nappalát gonddal busította a viselőjének. Azóta hamvvá lett a hatalmas király, porai szállának a napfényes levégőben, Koronája most és meg van; emléke a világtörténelnek, disz, egy gyászári muzeumnak; megbámult ékszere szájtatók seregének. Így mulik a világ. Világhódító Nagy Sándor ma tudós szobák csöndjében haldoklik, Caesar a szinpad hőse lett, Napoleon szállóige. Nagy Károly koronája — muzeumi látványosság. Ennek a fényes koronának, mely egyszer beragyogta Európát, melynek gyöngyei sugároztak a hét halom körében, szép, hű, színes mását közli a Nagy Képes Világtörténes mosmejt jelent 83. füzeté. A munka 12 kötetben teljes 1—1 félbörkötésű kötet ára 16 korona, kapható 3 koronás havi részletekre is. Egy füzet ára 60 fillár.

— **Havi kimutatás 1900. évi november hó-ról.** A mentő osztály a lefolyt hóban igénybe vétetett a következő eseteknél u. m. Sebzés sérülés 14, belsőbajok 4, betegeknek a kórházba szállítása 15, elmebeteg szállítás 1, öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet — tűzhöz kivonulás 2, hullaszállítás 2. egyéb esetek —, összesen 38 esetben. A folyó évben 533 esetben, 1896. év szeptember 12-től pedig, a mai napig összesen 1966 esetben működött. A fertőtlenítőkhöz ellenőrzés véget

e hó folyamán bejelentett; Roncsolótorokob 4 ezek közül fertőtlenítés eszközletett 1 esetben vörheny 2 ezek közül fertőtlenítés eszközletett 1 esetben, Hagymáz 6, ezek közül fertőtlenítés eszközletett 3 esetben. Gyermekágy láz — ezek közül fertőtlenítés eszközletett — esetben. Kanyaró 2 Orrbáncz — összesen 14 ezek közül fertőtlenítés eszközletett 6 esetben. A fertőtlenítőkhöz az év folyamán bejelentetett 100 fertőző betegségben szenvedő egyén.

— **A helybeli közkönyvtár egylet látogatottsága.** 1900. év november havában: Házi használatra kivettek: Szépirodalmi 105 mű. Tudományos 24 mű. Összesen 129 mű. Helybeli használatra kivettek: Szépirodalmi 53 mű. Tudományos 12 mű. Összesen 65 mű. Az egyesület vagyona szaporodott: Könyvtár Szépirodalmi — mű — kötet. Tudományos 1. mű 1 kötet. Összesen: 1 mű, 1 kötet. Muzéuma: állat gyűjtemény 1 drb., növény — drb., ásvány — drb., régi pénz 44. drb. régiségtár 9 drb., néprajzi — drb. Összesen 53 drb.

— **A jelenkor legkitűnőbbjei.** Utóbbi időben sokfelét halottunk Hotter-féle állatgyógykészítményeiről s nem kevésbé lepett meg benünket az, hogy Hotter gyógyszerész ur Bécs XII/2 Schönbrunner-S-rasse 190) saját-készítményeit a „jelenkor legkitűnőbbjei” jelzővel illette meg. Hogy Hotter urnak készítményeiről való állításáról az igazság kedvéért meggyőződést szerezzünk, kérdést intézünk mindazon polgári és katonai körökhöz, lótenyésztők-, földbírtokosok- és mezőgazdákhoz, kik Hotter-féle állatgyógykészítményeket használnak s meggyőzték, hogy Hotter ur állításai az igazságnak teljesen megfelelnek. Már általános elismert tény, hogy

vélemények alapján a legjobbak is, mint hogy a Hotter-féle Training Fluid (palackja 1 frt 20 kr.) elvitázhatalanul a legjobb edző és erősítőszert lovak és szarvasmarhák részére megbecsülhetetlen hatású, bénulások és merevségeknél. Hotter-féle Agril (csomagja 80 kr. elsőrendű táppor a takarmányállat egészségének és erejének fentartására, óvószert mindenféle vese, máj, hólyag és idegbajok ellen. Hotter-féle Absorbiból mosdóvíz (üvegje 3 frt. 50 kr.) mindennemű szépséghiba eltávolítására u. m. daganatoknál, pókne, patál, bütyöknél, szűcsomóknál stb. Hotter-féle Holttetem kenőcs (Tégely 2 frt. fél tégely 1 frt. 20 kr.) a legrövidebb idő alatt eltűnik minden csontnyujványt és holttetemet. Hotter-féle kolikaszer (1 frt. 50 kr.) lovak és marhák kolikájánál és puffadságánál kiváló szolgátot tesz. Ajánljuk tehát Hotter állatgyógykészítményeit t. olvasóink előforduló esetben való használatát s meggyőződésünk, ki ezen szerekkel egyszer kísérletet tesz azoknak állandó vevője leend. Felhívjuk még szíves figyelmüket a cikk védjegyre lófej R. H. monogrammal s csakis Hotter-féle készítmények kéréndők bármilyen néven nevezendő utánzatok visszaautasítandók. Főraktár városunk és környéke részére Millasin Illés gyógyszerárában Szabadkán.

— **Divat Szalon-t** őszinte elismeréssel ajánljuk olvasóink figyelmében. Olyan női lap ez, mely nélkül a család jóformán el sem lehet. Divatképei, tudósítási, szabásívai, rajza, a legújabb divatot mutatják be s a mellett hogy az igazi, nagyvilági öltözködés szószólója, módot nyújt a szorgalmas háziasszonyoknak arra, hogy ugy a gyermekek ruháit, fe-

hérneműjét, mint maguk toilettjét, teherneműjét stb. otthon, takarékosan elkészíthessék. Azt az óriási anyagot, melyet e pompás divatlap egy-egy számban ötven filierért olvasóinak ad, más kiadványok három különálló lapban árulgatják. A Divat Szalon egy-egy száma teljes feleslegessé teszi minden más képes divatlapot fehérnemű-újságot vagy gyermek-divatlapot. Ezen kívül is híven szolgálja a nők érdekeit és kitűnően szerkesztett szép irodalmi részében egy teljes, tartalmas nő lapot találunk a régi chablonos regény melléklet helyett. Költeményeit elsőrendű költők, nevelisták írják, azokat a témákat pedig, melyek beletartoznak az asszonyi életbe: s társasélet, a háztartás, a lakás-diszítás és szépség-ápolás kérdéseit avatott tollak hosszabb cikkekben tárgyalják. Sokszor van szó benne színházakról s a fővárosi szellemi élet más eseményéről; van talányrovata és egy olyan szerkesztői póstája, melyben a nők minden kérdésükre megfelelő választ kapnak. Szóval: a Divat szalon nem csak a legdiszesebb, legnagyobb divatlapunk, hanem egy olyan igazi női lap, mely nélkül különösen vidéken élő nő egyáltalában el nem lehet ha okosan, takarékosan és mégis szépen és divatosan akar öltözni a mellett, hogy egy olyan szépirodalmi lapja is van, mely minden vágyának megfelel. Melegen ajánljuk olvasóinkvak figyelmében még azért is, mert nagy díszes és dús tartalma mellett a legolcsóbb minden divatlapok között. Előfizetési ára egészévre tizenkét korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld a Divat Szalon kiadóhivatala. Budapest, V., Gizellatér 1. sz.

LEVÉLPAPIROK. SZÁMLÁK. NÉVJEGYEK. FELTŰNŐ PALRAGASZOK. LEVÉLBORÍTÉKOR.

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNY RAKTÁR. **A BÁCSKAI HIRLAP** HETENKINT NÉGYSZER MEGJELENŐ POLITIKAI LAP KIADÓHIVATALA. VÉGREHAJTÓI NYOMTATVÁNY RAKTÁR.

ÜZLETI KÖNYVEK. TÁBLAZATOK.

KÖRLEVELEK. **KÖNYVNYOMDA** BÁL MEGHIVÓK.

MINDENNEMU IDŐSZAKI NYOMTATVÁNYOK CSINOS KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRON FELVÉTEKNEK. **KRAUSZ ÉS FISCHER** MINDENNEMU MŰVEK, FOLYÓIRATOK DISZES KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRON FELVÉTEKNEK.

ELJEGYZÉSI ÉRTESÍTÉSEK. KOSSUTH-UTCZA **SZABADKAN** VOJNICH PALOTA. ESKETÉSI MEGHIVÓK

DIŠZOKLEVELEK. **NÉVJEGYEK** 5 PERCZ ALATT KÉSZITTETNEK EL. EMLÉKÍRATOK.

IDÉNSZERŰ RJEGYZÉKE. RECZEPTEK. NYUGTÁK. EGYESÜLETI ALAPSZABALYOK.

VIGNETTÁK. GYÁSZLAPOK.

Födetlen vállak.

Írta: Mikló Izidor.

Azok a kivágott ruhák!
Mi sokat prédikáltak már ellene a papok,
s mégis minduntalan kiújul a divatjuk.

Valahányszor bálban fordulok meg, s az u. n. bálkirálynők födetlen keblét látom, mindig eszembe jut Abrahám a Santa Clara, ez a gunyos szellemű s élczes nyelvű bécsi pap, a ki olyan fulmináns hangon szidta a dekolettált nőket.

— Azok a nők, — mondá egy alkalommal a szószékről, — a kik kitarják a bájait s meztelenítik a vállait, még a megvetésünkre sem méltók.

Nagy riadalom támadt erre a bécsi asszonyágok közt. Egy közlők, a kinek a legszebb vállalai voltak, ozsonnára hívta meg a barátját. A szép asszonyok értekezletté alakultak (a szép vállak értekezletté) s elhatározták, hogy a tisztelendő urnak e sértő állítást vissza kell vonnia. Kapott is a rész moralista az értekezletről egy olyan jegyzőkönyvi kivonatot, melynek folytán indítatva érezte magát, hogy a szavait (a mint most parlamentni műnyelven mondják) helyreigazítsa.

Mikor a legközelebbi vasárnapon megint a szószékre lépett, a következőképen kezdte a prédikációját.

— A multkor azt mondám, hogy azok a nők, a kik kivágott ruhát hordanak, nem méltók még a megvetésünkre sem. E szavaim több oldalról felremagaráztatván, akként rektifikálom azokat, hogy ama nők, a kik kivágják a ruháikat, igenis méltók a megvetésünkre.

A bécsi hölgyek persze, akik mindig értették a tréfát, zsebredugiák ezt az elégtételt, s nem kérték újabbat, — s állítólag azal bosszulták meg magukat (nemesen) hogy jótékony egyelet alapítottak. Az a barátságos ozsonna volt hát az első nőgyűlési közgyűlés az osztrák magyar dualisztikus monarchiában. Bizonyosága egyszersmind annak, hogy a szép-vállu asszonyoknak dicséretes hajlamuk van a jótékonyaságra.

Most megint divatba jönnek a kivágott ruhák. A báltermekben ismétlődik a födetlen vállaknak amaz aranykora, amelyben Houssaye Arzen egy hősnője bátran mondhatta: „Déshabilions-nous pour aller au ball!“ (Vetkezzünk le és menjünk a bálba.) Az a frivol időszak, amelyben egy másik francia író, (akit mindig kell idézni, a mikor szép vállakról van szó Karr Alfonz) gunyosan jegyezhetette meg: „Moin on est vétue, plus on est habillée.“ (Minél kevesebb a ruha, annál teljesebb az öltözék.) Újabb időben a népszínház egyik kedvelt primadonnájának a jelmondata.

Hiába! A tőkéletlen női ruhák divatja egyszersmind az örökszép divatja marad, a melynek vissza meg vissza kell térni újból mindaddig, a míg csak szép nők és szép vállak lesznek a világon. Am lármázzanak ellene a bőjti koszthoz, nélkülözésekhez szokott absinens prédikátorok, a mennyit letszik: a födetlen vállakban nemesak az erkölcsetelenség hatalmá rejlik, hanem a szépek diadala is.

Lehet-e például a szépek nagyobb apothéozisá képzéni, mint e rövidke dialógot, melyet az utolsó bálon festünk el:

— Jól nézett ki Z né?

— Kitűnően! Pompásan volt vetkőzve.

Talán a báltudósítók is, amikor az írják némely bál szépségről, hogy az kitűnően volt

öltözve, tulajdonképen azt akarják mondani, hogy: pompásan volt vetkőzve.

De minek a kivágott ruhákat védelmezni? Szorulnak a nők e tekintetben a mi támogatásunkra?

Kell-e hivatkoznunk a képzőművészetek ama remekeire, amelyekben a nők összes bájjaikkal vannak megörökítve?

Hát egy bál közönsége vajjon kevesebb élvezetet érdemel-e, mint egy képcsarnoké? Egy nő, akinek födetlenek a vállalai, az meglehet a mi gyenge védelmünk nélkül is. Megvédi az magát.

Vagy hogy szabatosabban beszéljek: megvédik a vállai.

Hugo Viktor mondja valahol; a meztelen nő — fölfigyerezett nő. (S nem a mint eddig elgél hittük: olyan nő, a ki letette fegyvereit.)

S volt már olyan eset, a mikor hatóságilag foglaltak meg egy szép asszonyt a fegyvereitől.

B***megye levéltárában megtalálhatja mindenki azokat az okmányokat, amelyek a históriára vonatkoznak. A nevezetes eset persze még akkor történt, amikor a megye hatalmas volt s egy-egy szolgabírója oly nagy ur, mint Bolgát ország fejedelme, vagy még nagyobb.

Tudniillik, az egyik járás szolgabírájához egyre süröbben jöttek a panaszok szóval s írásban a Fary Márton szép özvegye ellen. Ez az asszony oly veszedelmes szép volt, hogy a mai idők nemzedéke azt el sem képzelheti. (Mert most már ilyen szép-k nem is exisztálnak.) Annyi verekedés, párbajozás — s akár hiszik, akár nem; gyújtogatás — történt már miatta, hogy attól lehetett tartani: fölfordulás lesz az egész járásban, s ki kell hirdetni a statáriumot.

Szerencse, hogy a kérdéses járásnak olyan böles, tapintatos s asszonyi dolgokban különös szakértő szolgabírája volt, mint tekintetes Borus Menyhért uram. (A ki nem hiába szolgált a huszárok nál.) Ez mindjárt kitalálta, hogy hol a bibi. Észrevette, hogy a szép asszony miatti zavargások leginkább farsangi időjában ke-rekednek, s különösen azokon az éjszakákon, mikor bál van a városban. Rájött, hogy a sok kravált a szép asszony vállalai okozzák. Mert a ki egyszer (ha csak egy kicsit volt férfi) ezeket a vállakat födellenül látta, az el volt veszte, — az bomlott utánuk. Mert azoknak a tökélyével nem versenyezhetett semmi s ha a Fary Márton özvegyének lett volna annyi esze, s Párisba költözik, (persze francziául is kellett volna tudnia), akkor Gambetta bizonyára nem hal meg legény-állapotban. De hát neki nem lévén ennyi esze és francia nyelvtudomány, megelégedett azal, hogy a megye fiatalágát tette magába gyögyíthatatlan szerelmessé.

Borus Menyhért uram hát kapta magát s a következő végzést küldte a szép asszonynak: „Özv. Fary Mártonnának meghagyotik, hogy ezenul a bálokban magas ruhában jelenjen meg, s a vállait födellenül hagyja ne merészelje, annál is inkább, mert engedelmesség esetén a kellemetlen következményeket egyedül saját magának fogja tulajdoníthatni.“

A szép asszony (ki mert volna akkor ellenkezni a tekintetes szolgabírákkal?) a legközelebbi mulatságon csakugyan „kivágtattnul“ jelent meg. Helyre is állt a békeség és a rend a járásban — statárium nélkül.

... Most is látni még imitt-amott bálokban olyan veszedelmes bájait, a melyeket nagyon jó volna a közszemléből hatóságilag eltüntetni.

Tamasi.

Írta: Decsy József.

Tamasi Pál, meg Tamasi Pál iskolatársak voltak. Tamasi mintaképe volt a jó diáknak: becsületes, komoly, értelmes, kötelességtudó. Tamasiról ellenben minden tanára kijelentette, hogy valószínűleg Amerikában fog elhunyni. Mert a fu nagy svihák volt. Soha se tanult egy szót se, a mellett irigy volt, kapzsi, ravasz és mindenkibe akart csapni. Az iskola társait, hogy ő kenyerre kenhető jó fu, a tanárait pedig, hogy ő a szorgalom istene.

Ilyen körülmények között nem lehet azon csodálkozni, hogy Tamasi Pálnak egy csöpp kedve se volt összetévesztődni Tamasi Pállal. Ez pedig gyakran megesett. A tanárai nem egyszer Tamásinak nevezték, ha megdicsérték, viszont ha Tamásit össze kellett szidni, elvétésből a Tamasi név aposztrófálódott. Még a szedő-szekerény ama bizonyos incselkedő ördöge is fölhasználta a nevek hasonlóságát, az értesítőben szekundába pónálván a jeles Tamasi és kitüntetvén az akasztófára való Tamásit.

Mikor letették az érettségét (Tamasi Isten és egyéb protektorok kegyelméből), Tamasi Pál megkönnyebbülten lélegzett föl, gondolván magában:

— Most már talán csak vége lesz ennek az örületes állapotnak. Én fölmegek Pestre az egyetemre, Tamásit pedig hazaviszi az apja Erdélybe. Nem fog bennünket többé senki összetéveszteni.

Egy jó darabig így is volt a dolog. Tamasi Pál nyugodt békeségben jogászokdott, nevének minden sérelmes eltorzítása nélkül. Egyszerre csak azonban Tamasi Pál is fölkerült a fővárosba, valami hivatalnoki tanfolyamra járt. Néhány héttel ezután Tamasi Pál az egyik újságban a következő hirt olvassa:

„Garázdálkodó jogász. Tegnap este a József-körtüti Rózsa kávéházban egy fiatal ember mulatott egymagában. Sört, butélias bort, pezsgőt ivott és úgy látszik, a sok ital feledékenyvé tette, mert föltűnés és fizetés nélkül akart távozni. Az ajtóban azonban a fő-pinczér nyakon csipte és visszavitte, figyelmeztetvén arra, hogy elintézetlen ügye van vele szemben. A fiatal ur erre dühöngeni kezdett és a fő-pinczért, aki kétkedni merészelt az ő gentlemanimivoltában, alaposan eldöngötte. Már az összes pincczerek bele akartak avatkozni a csatába, midőn megjelent egy rendőr és véget vetett az affárnak. Persze fölírta a fiatal urat, aki Tamasi Pál joghallgatónak mondta magát.“

Az igazi Tamasi elolvastván ezt aszörnyű hirt, képéből kikelve rohant a szerkesztőségbe, aztán a rendőrségre. Az egybehangzó fölvilágosítás úgy szölt, hogy az illető fiatal ember csakugyan úgy diktálta be magát: Tamasi Pál joghallgató.

Nyomban provokáltatta az ő újra megjelent démonát. A démon — elég elmesen — akként oldotta meg az elégtétel-adás kérdését, hogy kardjával a Tamasi képébe írta a neve fölül hiányzó vesszőt, hogy ezenul ez minden fölfortyanás nélkül vesseje el a Tamasi nevet.

Tamasi Pál éppen friss borogatást tett a sajjó ábrázatára, a mikor levelet kapott

hazulról. Az apja írta. Szemrehányást tett neki a kávéházi kaland miatt. A levél így végződött;

„Az anyád meg én jóformán egész nap sirunk. Téged s'ratunk, a mi zülésnek indult derek fiunkat...“

Tamasi Pál, habár jó érzésű fiú volt, ebben a pillanatban fölnégyelve szerette volna maga előtt látni Tamási Pált: a keserűség meg a düh annyira fölkorbácsolta minden idegszálát.

— Higyjétek el, — mondotta később a látogatába menő barátainak, — engem a nevem fog megölni. Jobban mondva: annak a gazembernek a neve. Multkoriban kollokrálok. Alaposan elkészülve, nyugodtan ültem be a padba. De mi történik? „Tamasi ur! — így kezdi a tanár. Egyszerre úgy éreztem magamat, mintha a nevem fölé csempészett éket valaki a fejembe vágta volna bele. Ötöltem-hatoltam, zöldeket beszéltem; nem voltam képes gondolkozni, zsbongott az agyam. „Tamasi a nevem, kérem!“ — mondom a professzornak „Az mindegy!“ az volt a válasza és elnevette magát. A háta mögött mintha a Tamasi Pál ördögiesen vigyorgó zöld szemeit láttam volna. „Tamasi ur!“ — mondotta a tanár még vagy háromszor. Utoljára nem bírtam már magammal: fölkerekedtem és szó nélkül kimentem a teremből. Mindenki azt hitte, hogy megbolondultam.

... Mult az idő, letelett öt-hat esztendő, Tamasi Pál híret se hallotta Tamasi Pálnak. Már azon a ponton állott, hogy elfelejtse az ő gyűlölt ellenségét a sok bajjal, keserűséggel egyetemben, a mit az okozott neki.

Tamasi Pál, a fiskális, szülővárosában telepedett meg. Délceleg, vállas fiatal ember nőtte ki magát. A leányok nyíltan egvallották egymásnak, hogy tetszik nekik, belé vannak bolondulva, és nem sokal kevesebbet jelentett az asszonyok diplomatikusan szűkszavú nyilatkozata: „Kedves ember ez a Tamasi!“

Végre tüzet fogott a Tamasi Pál szíve. Völegénye lett egy csinos, csupa kedély, enni való leánynak. Azt hitte, a boldogságukat nem fogja semmi megzavarni. Azonban a számításból kifejtette Tamasi Pált. Egy héttel a lakodalma előtt azt olvastáról a valamelyik újságban, hogy nyomtalanul eltűnt. Azaz, hogy keserű nyomokat hagyott egy csomó bankrésztvényesnek az emlékezetében, a kiknek vagy huszezer forintját magával vitte az emberséges bankpénztáros ur.

— Most már végkép megszabadultam ettől az embertől, — gondolta magában Tamasi Pál és vidáman sietett a menyasszonyához.

A lendő apósa komoly képpel kérdezte:

— Fiam-uram Tamasi, úgy-e, nem Tamasi?

— Igen, igen... Tamasi vagyok...

— Az apja is az volt?

— A dédapám is...

— Tehát nincs atyafiságban ezzel a sikasztó Tamásival?

— Semmiféle atyafiságban nem vagyok vele.

— Persze nem is ismeri.

— Fájdalom, ismerem. Iskolatársak voltunk. Mindig utáltam. Gonosz, hitvány lélek.

A menyasszonya ezzel a kérdéssel fogadta:

— Úgy-e, ki ez a Tamasi Pál?

Elmondta töviről-hegyire, hogy kicsoda Igyekezett higgadtságot mul'etni, de úgy érezte, reszket a keze az ideges izgatottságtól.

A vendéglői asztaltársaság tagjai — Tamasi Pál gyerekkori pajtásai — nevetve rohanták meg ezzel a kijelentéssel:

— De sok bajod van ezzel a Tamasi Pállal!

Tamasi indulatosan szólt:

— Hát ti sem hagytok békén? A halálba akértok üldözni?

Eljött az esküvő napja. A boldog pározt állott az anyakönyvvezető előtt, a ki ünnepies komolysággal fogott bele mondó kájába:

— Tamasi Pál... azaz Tamasi...

A völegény megrezzent. Babonás vizióval maga előtt látta Tamásinak csufondárosan vigyorgó arcát. Morajlott a násznép: itt boszus morgás, amott félig elfojtott nevetés hallatszott.

Ez a dolog megmérgezte a Tamasi Pál mézesheletét. Elhatározta, hogy megváltoztatja a nevét és más városba költözik, a hol sem őt, sem Tamásit nem ismerik. Az asszonyka azzal nem sokat törődött, hogy Tótné lett belőle, de már az elköltözés nem igen volt inyére. De csak egy darabig. Mert később a szerelem kiverte a fejéből a kedves szülőváros emlékeit.

Pozsonymegyei új fészükben megtelpepdvén, sorra látogatták az ur családokat.

A közjegyző — gentry-beli ember volt — sietett megkérdezni a vizitáló új fiskálistól:

— Ügyvéd ur a nemes Tóth-családnak melyik ágából való?

Tamasi — Tót Pál elpirulva, zavartan felelt:

— Én nem vagyok nemes Tóth. „Há nélküli írom a nevemet.

— Bocsánat. De annál derekabb dolog, hogy megmagyarisította a nevét.

— Csak megváltoztattam.

— Nem értem a dolgot. Miért hagyta ott a régi magyar nevet?

Tót Pál ingerülten felelt:

— Mert megutáltam a régit: a Tamasi nevet.

A közjegyző elgondolkozva, félig hangosan ismételte:

— Tamasi, Tamasi... ismerős név. Mintha az újságban...

Itt elharapta a szót.

Tót Pál egyszerre fájni és izzadni kezdett, mint a megkínzott ember.

— Kérem, ne bolygassuk ezt a dolgot.

Főlkelt ő is, a felesége is, búcsúztak, mentek.

Tót Pál az előszobába érve elfojtott nevetést hallott, aztán a közjegyző hangját:

— Azt hiszem, feleség, a mi új ügyvédünk nem más, mint az a sikasztó Tamasi vagy Tamasi, akiről a multkoriban hoztak hirt a lapok.

Tót Pál egész testében reszketve, sápadtan kérésre haza a feleségét.

— Egy kis dolgom van. Mindjárt itthon leszek, — ezzel ment el rögtön hazulról.

Fél óra múlva otthon volt. Szótlanul roszkadt le a dívánra.

— Mi történt? — kérdezte ijedten az asszony.

— Semmi. Fölpofoztam a közjegyzőt.

... Három nappal utóbb már Hajdumegy egy városában ütötték fel sátorfájukat Tamasi... bocsánat — Tót Pálék.

Hulla boncolás.

Írta: Gál Lajos.

Két darab gyalulatlan deszkából összerótt asztalon feküdt a holttest preparálva az orvos bonczkése alá, ki felgyürve inge újját friss szivarra gyújtott s 'közönnnyel fogott megszokott munkájához.

— Hagyjanak bemenni az urak! Nem engedem a gyermekemet elcsufítani. Istenem, irgalmas Istenem! — zokogott a másik szobában szivrázó hangon az anya.

— Oda nem szabad menni! — szóltak vissza a rendőrök, kik a bíróság funkciójának assistálására voltak a halottas házhoz rendelve.

— Látni akarom. Engedjenek! Oh fiam, egyetlen kis fiam.

— Nem lehet! feleltek durván a rendőrök s a vizsgálóbíró intésére az ajtó érk álltak.

A szegény asszony egy szűk rozskadt és eleskülo hangon siratta gyermekét.

A bíró — aki ifju ember volt még s fiatal család apa — megindultan kezdett a kihallgatáshoz.

— No no lelkem, legyen nyugodt. Térjen magához. Mondja el, hogyan történt a szerencsétlenség? Mikor esett le a kis fia a padlásról?

— Én bent mostam a szobában. Gyermekeket kiosont. Csak a sikoltásra futottam utána. Már akkor ott feküdt a létra mellett. Hiába csókolgattam. Hiába szólgattam: többé föl nem ébredt a lelkem. Oh, jaj nekem! Fiam, egyetlen édes kis fiam!

Ez alatt az orvos társa segélyével elkészítette a csontfűrész és a szabályszerűen lemeztelenített koponyacsontra helyezte azt, vigyázva fűrészelni kezdett. Megdermedve, de mégis kíváncsian néztem az orvosok munkáját. Hol veszik ezek az emberek a bátorságot annyira profanzálni a teremés remekét, hogy fűrésszel rontanak neki, mint a favágók a kidölt törzseknek. S honnan merítik azt a bámulatos erőt, hogy tul tegyék magukat minden emberi jajszón és hivatásukra irányítsák összes lelki energiájukat?

Félve és vágyva figyeltem reájuk. Végre analysálni fogom az emberi test minden párányát. Megnézem jól minden izom rostját. Megvizsgálom minden idegszálát. Behatolok agyának minden kis hézagába. Végre: Itt van a remegve várt pillanat; önmagam, közvetlenül látom majd a rejtelmes élet titkos műhelyét s felkutatom, ha van: **a lélek székhelyét**...

Az anya rémes jajgatása behallatszott. De azért a koponya ketté fűrészeltetett. Az egyik orvos odább lökte a lefűrészelt részt. A másik körmeivel kivájta a még párologó agyvelőt s tenyerére véve azt, miértden vizsgálgatta...

Ott álltam én is.

Kimeredt szemekkel néztem a számtalan kanyarulatú, vérrrel befutott hig »állományt« (a gyermek agyvérszében mult ki.) Az orvos utmutatása mellett egyenként vettem vizsgálat alá az agyból eredő sejtekkel telt szűrőkész góczpontokból kiágazó ideg szálakat, a melyek a zsigereket érző, mozgató, elkülönítő ágakkal látják el.

Láttam görcsövön a *nervus olfactorius* megzemlétem a *nervus opticus*, kémeletem a *nervus trigeminus* és aztán a többi egytől-egyig. Majd bele néztem az agy fölmetszett gyomrocsaiba. Láttam, midőn a kés a „*monrolik*“ ba behatolt. Együtt vizsgáltam az orvossal a *nucleus caudatus*. Bevártam, míg a test minden részét fölhasogatta, elvagdosta, alkatelemeire bontotta. Ott voltam a szív-kamarák megnyitásánál, a tüdő, a máj, a vese és gyomor megvizsgálásánál. Elfojtott lélekzettel vártam, lestem, majd dobogó szívvel kerestem egy parányi helyet: a *lélek lakását*. Kutattam egy kicsi hézagot, a melynek üressége az elszállt lélekre engedett volna következtetni. *Nem volt sehol!*...

A szétroncsolt hulla érzéketlen, hideg anyag maradt, anyag és semmi más. És feküdt volna bár ott helyette a világ legnagyobb tudósa: annak a hullája is csak ilyen anyag lett volna; egy kissé dusabb tartalmu agygyal, több állománnyal, ez a *differentia*.

Irigyellő az ember magasztos hitében, hogy van lelke, a mi nincs az állatnak s a mi a porhüvely elenyeszte után érényeiért örök életet nyer, vagy büneiért örök kárhozattal sújtatik.

Szép az ember mg él, míg ép, — förtelmes, ha holta után mint *cadavert*, felboncsolják.

Miért nem mutathat a tudomány is egy parányi támpontot a hitalkotta eszmék chaosában, a hol a kételkedő megnyugvást, vigaszt, reményt találhatna?

Miért kell visszariadnunk a hit ideáljainak parányokra oztásától, nehogy megborzadva forduljunk el attól a *cadavertól*, amit a valóság mutatna?

Az orvos szánakozó mo-olylyal tekintett reám. Majd mintha kitalálta volna gondolatomat, jó akaratulag így szólt:

— Lám, mily sok rosszat tesznek a büszke emberek egymásnak, míg élnek. Szeretnék mindenkit egy pár hulla bonczolásához elküldeni, hadd látna meg, mint válik rommá a legszebb élet, mint lesz hitvány izom és csonttömeggé a legremekebb alkotás. Ha a büszke szép ember felgondolná, mi sors vár reá, talán nem lenne oly gőgös és nem ítélne oly könnyen másokról....

— De hat, ha csak ez a *vég*: lélek és tulvilág, méltó jutalom és megérdemelt büntetés nélkül miféle nemesebb rendeltetése van az emberi életnek?

Az orvos leverte szivarjáról a [hamut és így felelt:

— Mindenekelőtt *distingváljunk*. Ez a szó »nemes« igen helytelen kifejezés. Az emberi hűség tetszeleg azzal önmagának. Sem nemes, sem nem nemes célja nincs az életnek. A természet nagy és hatalmas. Az ember hitvány és kicsiny. A természet nem tarthatta a magunk fajta epigonokat érdemeseknek arra, hogy nemes, vagy hogy valaminő célt is tüzzön ki a kedvünkért. A természetnek a hangja is productuma, az ember s az, s értékük egy. Találónak jegyzi meg erre az eszmék híres bonczolója Büchner, midőn így ír:

»Aból mi előbb mag volt, fű lesz, azután kalász, majd kenyér, tápnedv, vér, állati mag, ébreny, ember, hulla; azután ismét föld, kő vagy más test és így tovább....

Ha úgy tetszik, nevezzük ezt „rendeltetés“-nek.

Látja nekem ez a bibliám, a hitem, a vallásom. Szegényes, az igaz; sem anyalokkal, sem festett bálványokkal nem rendelkezik. De legalább nem tanít meg senkit a más vallásuakat gyűlölni.

— Kie a teremtés érdeme? Arra is megfelelt már *Burmeister* e két szóval; »*Generatio aequivoca*« (önnemzödés). Nem érdem tehát, csak egy természeti processus.

— De az emberi agy munkája mégis csak isteni hivatás eredménye?

— Nevetséges! Olvassa el ön *Bertillon* tanrát s meg fogja találni a választ, hogy:

„Az agy munkája épen úgy megy végbe, mint az izmoké; csak hogy az izmok szénényt égetnek el, az agy pedig a gondolatok létrehozásánál ként és villanyt...“

— Ön például sok ként és villanyt szokott elégetni. Rosszul teszi, ugy sincs belőle semmi haszna...

Össze varrta a hullát és fűtűrészve távozni készült.

A munka be volt fejezve. Fejem zugott s úgy éreztem, hogy valami ér pattant el szivemben. A sivár és utálatos kiábrándulás érzése volt ez.

Az összehérférelt hulla rám bámult üveges szemekkel s mintha vértelen ajkai gunyosan azt kiáltották volna felém:

— *Cadaver*, semmi más, *cadaver*, *cadaver!*...

✓ SZINÉSZET.

Decz. 22.

Aranylakodalom. A repertoir felrészítését célozó intézkedések nem válnak be. Az aranylakodalom hazafias jelenetei az elmúlt színi évadról élénk emlékezetünkben állanak, ugy, hogy színrehozataluk alighogy eredményezett egyebet, mint régi ismerősök üdvözlését. E mellé súlyosító körülményt képez az alkalmoszerűség teljes hiánya, ami a színrehozatalt az actualitástól is megfosztja. Ilyen körülmények között mi sem természetesebb annál, hogy a darab csak nagyon csekély házat hozott össze s hogy a legharciasabb jelenetek sem eredményeztek egyebet, mint a harcz hevében két szerepő tárgyleges megbeszülését. A rendezés némi fogyatékoságtól eltekintve, megtörtént többek között az is, hogy Koltay őrnagy csupán színiadasi egyenruhában diszelgett, a zelodás a szereplőknek a jobb ügyhöz méltó buzgósága folytán megfelelő színvonalon állott. Résztettek az előadásban: Lomniczyne, Tarján I., Csendes A., Rónai H., Szőgyi E., Torossy K.

Baróthy, Pap, Tallián, Ferenczy, Farkas, Rátkay és Vágó. Külön kell megemlékeznünk Szőgyi Gináról, ki egy magyar dalt énekelt mély érzéssel, tisztán csengő üde hangján. A remekül előadott dal nagy hatást tett a hallgatóságra.

Decz. 23.

Az ördög mátkája. Ha nem is az ujdonság ingere, de legalább actualitása és az a körülmény indokolja színrehozatalát, hogy előadása bariton énekest nem igényel, vagy legalább is nem nagyon érezteit ilyennek a hiányát, Úgyes szereposztással adták elő s komoly, összevágó előadást producáltak. Szepessy Sz. (Vermes Judit) eddigi szereplései kétségtelemné teszik azt, hogy szereptudás esetében játéka a népszínművekben kifogástalan, s így csupán azon körülményre kívánjuk figyelmét felhívni, hogy a színpadra hozott magyar népdatok csakugy élvezhetők, ha megtisztulnak a csardáénekesek színezéseitől, s illetve ha a maguk eredeti tisztaságában minden czikornyázás nélkül adatnak elő. A tulproductio ezen a téren a jó ízlés rovására megy s így még a leghangosabb jókedv sem engedheti meg magának azt hogy színházi énekének hatását kurjantással fokozza. Szepessyvel ellentétben Havas (Andor) a játékaival hibázta el dolgát s illetve azzal, hogy nagyobb hatás kedvéért szavait olyan élénk gesztusokkal és mimikával kísérte amik 12 darab hamleti töprengésre is sok lennének. Pardon az őszintesséért, de való igaz, hogy arczizmai néha valóságos vitustáncot jártak. Jól játszottak F. Csendes A. (Banicza) Tarján I. (Anna) és Baróthy (Botár Márton), Lomniczyne (Sári), Rátkai (Pál Miklós) és Ferenczy (Firtos Están) pedig valóságos versenyt reddezték a darab komikumának érvényesítésében, anélkül azonban, hogy egyik a másikat megelőzhette volna. A karzat kegye volt a czélpont, hova mindhármán holtversenyben érkeztek meg.

Nyiltter.*

A legjobb és legérzségesebb
üditő-ital,
 mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
 vegyületek ad : a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
 legújabb ösvenyös
SARANTO-KOT

oltja a szomjat, hűsít és felrészit egyaránt. A legjobb
 szer a nyári hőség tikkasztó hatása ell-n.

! Ez kell a magyarnak !

200
 DARAB

női felöltők, tavaszi
 és télikabátok, bun-
 dák szörmegallérok

hallatlan
 olcsó
 árban

míg a készlet tart,
 árusíttatnak el

Éőtűs-utca 117. sz. fradszky-ház Wilhelm papirkerekkel mellet

13033./1900. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Fischer Jákó ügyvéd végrehajtónak Kuluncsics Márk végrehajtást szenvedő elleni 1300 korona — fil. tőke követelése s járulékaik iránti végrehajtási ügyében (a szabadkai kir. törvényszék) a szabadkai kir. járásbíróság területén lévő Szabadka város határában fekvő szabadkai 7475 sz. betétben. A I. 34882 hrsz. 1553 □-ól. — 34878 hrsz. b. h. 454 □-ól. — 34879/1a hrsz. 102 □-ól. 34879/2/a hrsz. 106 □-ól. — 34880/1 hrsz. 92 □-ól, 34881/1 hrsz. 600 □-ól. — 34883/1 hrsz. 3 h. 108 □-ól. — 34885/2/a hrsz. 1 h. 416 □-ól. — 34886/1 18 h. 44 □-ól és 34888/1 hrsz. 1020 □-ól területű vámtelki szántó legelő-rét és náda-ból Kuluncsics Márkot illető 1/5 részre és pedig a I. 19 rsz. a. Kuluncsics Lukácsné szül. Itkovics Irvandéknak Mária javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog fenntartása mellett 2610 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi márczius hó 13. ik napján délelőtt 9 órákor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi minis teri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni Szabadkán, 1900. évi december hó 12-én.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Piry kir. tvszéki bíró.

Ujdonság!

Szabadalmazra Magyarországon és a szomszéd államokban.

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvos m. és kőszerecs

BUDAPEST,

VII. Erzsébet-körút 50 sz.

egész új szerkesztési szerkötőt talált fel, mely a legmodernebb technikai vívmányok kikötött, orvosi kapacitások szerint, a legelőbb helyet foglalja el a e tere a legtekintetesebbnek bizonyult. Fent nevezett csemeget az összes betegápolási czikkék, közszerék

gummiárúk

stb. a legjobb minőségben jutányosn bevezethetők. — Nagy képes ábrák gyűjtemény és kértelvény.

Utánzás ellen védve 16307. sz. a. (Fenti címre ügyelni tessék.)

Állapított 1885-ben.

Bathyányi-utca, Csajkás-féle házban levő

cserépkályha raktáramra

felhivom a nagyérdemű közönség figyelmét, hol minden e szakmába vágó czikke nagy választékban raktáron van.

Tisztelettel

Dániel József,

kályhamester.

Műhely: II. kör László-utca

10230. sz. 1900. tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy öz. Vermes Nándorné végrehajtónak Borbás Mihály végrehajtást szenvedő elleni 286 kor. 82 fill. tőke követelése s járulékaik iránti végrehajtási ügyében (a szabadkai kir. törvényszék) a szabadkai kir. járásbíróság területén lévő Szabadka város határában fekvő szabadkai 12422 sz. betétben A I. 1—2 sz. alatt felvett 11655/1 és 11655/2 hrsz. 412 □-öles buczka szőlőre 876 kor. kikiáltási árban és ugyanazon betétben foglalt és 1 rsz. alatti 11313/4-a sz. és 60 ó. i. számú lakház és ahhoz tartozó 112 □-öles udvartelekre a halasi szőlőben 1440 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi január hó 10-ik napján délelőtt 9 órákor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan juralék becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi minis teri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni Szabadkán, 1900. évi október hó 12.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság,

Piry,

kir. tvszéki bíró.

Hirdetmény.

Alulírott, részvénytársaság igazgató-sága közhírré teszi, hogy az alapszabályok 7. §-a értelmében 1900. évi december 31-ik napján d. u. 3 órákor, Antunovics Máté kir. közjegyző úr irodájában 20 drb. elsőbbségi kötvény ki-sorsollatni fog.

Szabadkán, 1900. december 23-án. Az Első szabadkai géptéglá és csementárú gyár részvénytársaság.

12784. szám 1900. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatósága közhírré teszi, hogy Szuvajcsics István végrehajtónak Matics Ignác végrehajtást szenvedő elleni 47 korona 36 fill. tőke követelése s járulékaik iránti végrehajtási ügyében (a szabadkai kir. törvényszék) a szabadkai kir. járásbíróság területén lévő Sándor községben fekvő és utóajánlat folytán újbó eladásra kitélt sándori 21 sz. telekjki. és 206 hejraji számú 208 ó. i. sz. lakház és udvarhelyekre az újabb árverést 800 korona kikiáltási árban az 1881. évi LX. t.-cz. 187 szakasza értelmében elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi január hó 11 napján d. e. 10 órákor Sándor község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 80 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §. ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi minis teri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1900. évi december hó 5 én.

A kir. tvszék, mint telekkönyvi hatóság.

Piry,

kir. tvszéki bíró.

HOL?
HOL?

Csakis Krausz és Fischer könyvnyomdájában készül a legjobb nyomtatvány.

A MAGYAR SZÓ

Előfizetésiára: negyed é. 7 k. 1 h. 2 k. 40 f.

Szerkesztőség és kiadóhivatali.

Mutatvágszamot egy hétig küldünk.

Budapesten, IV., Sarkantyus-utca 3. sz.

az egyetlen, minden-résében független, szökimondó fővárosi napilap.
Szerkeszti: Dr. Pályi Ede.
Vezérezikkel legjelesebbek. Egyéb czikkei a politika és társadalmi élet napi jelenségeivel foglalkoznak. A rovata a legjobb és legtekintetesebb külföldi rovata a nagyvilág eseményeivel számol be. Tárca és regényei a legjobb irok művei.

Alapított 1820-ban

A legjelentősebb és legutányosabb forrás szűnyegek, bator-szűnyeg, csipke- és szőnyeggyártók, léptörzseknek nagyban és kicsinyben

JOANNOVITS DÖME

BUDAPEST, IV., Váci-utca 25. sz.

hírnévét gyári nagy reklám. Örökül választék porca és anyaga szűnyegekben.

Általánosan tudott dolog, hogy a legjobb elvárási, tökéletesebb és fenntar-tásra a legújabb és legújabbabb a Feller-féle

MARGIT-KRÉME

Ára: 2 kor., kis tügy 1 kor., szappan 70 fillér, pudor 1.20 kor.

Készítő: FÜLDES KELEMEN gyógyszerész, ARADON.

Kapható minden gyógyszerüzemben.

SANTAL EGGER

specifikus értékű ezer mindazon esetekben, hol az orvosok Santal-olaját vagy Copalivát ajánljának. SANTAL EGGER az igen drága és híres keletindiai Santal olaj tartalma miatt igen hatákos az ifjúság bántalmánál, miért az orvosok is rendelik.

Csak a lény. vadsz. „légyfaj” védjeggyel valódi.

Ára 3 korona — eredeti üvegenként. — Vidékre 3 korona 40 fillér előlege befizetése után bérmentve küldi a „NADOR gyógyszerüz”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

SCHWARTZ-féle

Páratlan és nélkülözhetetlen foglászító szer a

THYMOL

fog-kréme 1 tubus 60 fillér. Mindenütt kapható.

KÖSZVÉNYÉS CSÜZ

egyedül biztos gyógyszer a híres CSÜZ- és KÖSZVÉNY-ÉTER.

Néhány sorral tudósítás után kipróbált minden esza, követség, reumabántalmat, fejfájást, szurkát, az agyat, fogfájást stb. Egy üveg 3 kor., pontán 2 kor. 60 fillér előletes befizetése után bérmentve küldi az egyedül készítő STEINER MIHÁLY városi gyógyszerüz, TEMESVÁR, Szt.-György-tér 12.

Ezer sor kipróbált, a legtöbb betegségnél gyógyító lény gyógyszer

Feller-féle **ELSA-FLUID**

Egy kisbort és mindenki általánosan fogja használni.

12 üveget 5 koronáért bérmentve küld az egyedül készítő FELLER V. JENŐ gyógyszerész STUBICA, Fő-utca (via Csakortanya.)

TURUL legfinomabb egészségi egyiptomi SZIVARKA-HÜVELY

100 drb 36 fill. 2000 drb 7 kor. 5000 drb 15 kor. postán bérmentve küld: ENGEL LAJOS SZEGED.

Óvakodjunk értékesen utána sokat

Brady-féle **MARIACELLI GYOMORERŐSÍTŐ**

200 év óta elismert kímélő hatású, gyomorhajtóknál, elvágytalanságnál, nehéz emésztés stb. ellen. Kis üveg 80, nagy üveg 1.40 fillér. — Kapható minden gyógyszerüzben. — Központi elosztó: BRADY KÁROLY Magyar Királyi gyógyszerüz Bécs, I., Fleischmarkt 1., honnan 3 kis üveg 2.40 kor. — vagy 2 nagy üveg 2.80 kor., bérmentve küldetik.

Csak akkor valódi, ha az üveg egy vére és oldal látható tör. hely. védjeggyel és névvel rendelkező állított gőz-gyártó van az üvegben.

PSEPHOFER J. vértisztító labdaesai.

Orvosiilag ajánlott legrégibb hásvíz a rozs emésztés összes követelményével ölel.

Nem szabadna hányognia egy hárt. tában sem.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fedelén a „PSEPHOFER J.” név végre látható.

KI AKAR LENNI?

A ki az előir. iskolákat nem végzte, az is lehet egyéves tanfolyamra. — A ki már az előir. iskolát, alkott. Születés év kiüldendő. — Prospektus ingyen küldi: LICHTBLAU ALBERT a katonai elők. tanf. igazg. Debreczenben. Zombódtól: addol Dr. Szentgyörgyi J. m. kir. honvéd orvos és Bayer A. os. és kir. őrnagy ny. Földművel. és nm. váll. és közokt. m. kir. minisz. megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Budapest legújabb látványossága a **BELVÁROSI KÁVÉHÁZ** IV., Kilyó-tér 2. (Kisújlai főhercegnő palotáján.)

Találk. találk. hely. — Kérde: STYKER SÁNDOR.

26 ÉV ÓTA Az ELISMERT LEGJOBB MAGVAK BESZERZÉSI FORRÁSA **MAUTHNER ÖDÖN** BUDAPEST ANDRÁSSY-UT 23. ÉS ROTTENBILLER-UTÓZA 33.

CS-ÉS KIR-ÜV-SZÁLLÍTÓ MAGKERESKEDÉSE

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Vidékek kedvenc találkozó helye **KLIVENYI FERENCZ** vendégfog. elsőrangú étterem.

Budapest, VI. Andrássy-ut 39.

Külön magyar konyha. — Valódi tiszta borok és a világhírű „Pechorbrau” egyedül kímérese.

Simon Pál jó hírnevű **PÁRIS szállodája** Budapest, Váci-körút 25.

100 szoba 1 frtól feljebb kiszolgálással együtt. Fűtők, előlege kávéház, étterem, sörcsarnok a házban. Viláms vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.

WITTMANN VILMOS PHOTOGRAPHIC KÉPESÍTŐ ÉS KÉPESÍTŐ

A legjobb órákat legújabb és legújabbabb ékszereket **RÉSSELT-FIZETÉSRE** szigorúan szabott árakon szállítja Magyarország és minden eld és legnagyobb úlete **BRAUSWETTER JÁNOS** kronométer-órák SZEGEDEN.

Árjegyzék 2000 kóppal ingyen és bérmentve.

GOLJÁT MALÁTA SÖR Kiváló ídítő ital és gyógyszerelőkre is szolgál.

ALÁJLAK: Dr. Korányi és Dr. Kéthly egyetemi tanár urak ideg-bajtóknál, vérértékeségénél, emésztési zavarnál, gyomorszájgólát stb.

Gyár és megrendelési hely: **KÖBÁNYAI KIRÁLY-SÖRFŐZŐ, KÖBÁNYA.**

FRATELLI DEISINGER küld Fluméből vagy Triestből 5 kgr. Cuba kávé, válogatott . . . 18 kor. 60 fill. 5 Ceylon gyöngykávé . . . 17 . 18 . elvámolv. és bérmentve. **ÁRJEGYZÉK INGYEN.**

BENZIN-MOTOROK LOKOMOBILOK és GÁZMOTOROK ipari és gazdasági célokra **OSERS és BAUER** gyárából a legjobb és legújabbakból a legújabb szerkezetek készítt. Vezérlőképzés és rektár: **DÉNES B.** Budapest, VI., Váci-körút 61. Képes árjegyzék ingyen.

Bodega Company Portbor, Cherry, Malaga, Madeira, Marsala, Chablis, Rajsa és Mosai-borok. Kaphatók minden jobb főzár- és csomagoló-üzemekben, szőlők, kávéházak és étteremekben.

SZABADALMAK ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT BUDAPEST KIRÁLYSÉBET KÖRÚT 17. felvilágosítás díjafanul.

Bol. és KÖRÚT szabadalmak készítése, értékesítése és fenntartása. Védjegyek és mások lejegyzése.

GSÁSZÁRFÜRDŐ tél és nyári gyógyhely BUDAPESTEN.

Kisvárosi kénes hővíz gyógy-ürdő, pászai gőzfürdővel legmodernebb uszodákkal, pompás kávéház, szőlők, és kávéházak, — 300 kényelmes lakosztályok. — Prospektus kívánra ingyen és bérmentve.

Oh jaj! Kétség, rekedtség ellen gyors és kímélő eredménnyel használhatók az **EGGER-féle MELLPÁSZTILLAK** Doboza 1 korona és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerüzben és a fővárosban: Budapest, VI., Váci-körút 17. Egger mellpásztilak szabadított meg.

Ma szüli a haját. használja a kímélő Szabó-féle HAIR-REGENERATOR, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét vissza hozza. Üvege 2 korona, bérmentve 3 kor. 60 fillér. **SZABÓ FÉLE** HAIR-REGENERATOR Budapest, V., Magyarbányász utca 60 sz. Szabó-tér mekké.

100.000 sorsjegy. 80.000 nyaralvány. Minden mások utójegy stb.

A jelenkor legnagyobb nyereség esélyű sorsjátéka a sz. kir. szab. **ÖSZTÁLYSORSJÁTEK.** Megrendelések intézendők: **GAEDICKE A. BUDAPEST** IV., Kossuth Lajos-utca 72.

Havonta egy darab. Tervezet ingyen és bérmentve. Ügyünkök kerestetnek.

Kipróbált és fényes sikerrel bevált Athana, köcsvény, sziv-veze, gyomor-bőlszójóknál, léghajók (Hysteria Nemura-thesis), máltica vér- és bőrbántalmaknál. Bliston vérdólcóm szélhűtés és élemezvar célon. — Díjazott levetőkre vállalkoz.

Véggyógyítás — Hemoptalia — hematuria és speciál kávéesés

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost. rendel. intézkedésben, Budapest, V. Váci körút 18.

Legújabb és legújabbabb gyógyászati és súlyos betegségekben. Szabadalmi jogokkal bíró, a legújabb és legújabb gyógyászati és súlyos betegségekben. Szabadalmi jogokkal bíró, a legújabb és legújabb gyógyászati és súlyos betegségekben.

Hirdetéseket, reklámokat legelőcsbban közölhet az összes bol- és kultúrái lapokban az általános tudosító hirdetői osztálya (Budapest, VII., Erzsébet-körút 83).

Szakszerző, pontosan és teljességgel eszközöknek az összes megbízások. Képletvételek ingyen.

Elvünk: kevés üzleti költség, szabott olcsó készpénz árak, nagy forgalom.

Mindenki vétkezik önmagán, aki bútorokat részletfizetésre vesz, mert készpénzért

KOVÁCS TESTVÉREKNÉL

SZABADKÁN, VII. kör, Rudas-utca 12. szám (a Széchenyi-térenél)

olyan olcsón és jól lehet mindennemű saját készítményű kárpitos és asztalos, valamint hajlított fa- és vasbútorot vásárolni, hogy bárki is a beszerzés alkalmával 40–50%-ot megtakarít.

Kivonat az árjegyzékből.

☛ Teljes hálószoba berendezés: ☛

2 fényezett szekrény 1 ajtós faragvánnyal . . . 32	2 fényezett szekrény 2 ajtós faragvánnyal . . . 40	2 matt (6-ném.) szekr. 2 ajt. far. v. dobpárk . . 42
2 " ágymagas . . . 28	2 " magas ág faragvánnyal . . . 34	2 matt (6-ném.) ág . . . 36
1 " mosdó 1 ajtós . . . 12	1 " mosdó 2 ajt. . . 16	2 matt (6-ném.) éj. szekrény fok. márv. . . 20
2 éjjeli szekrény . . . 13	2 " éjjeli szekr. kövel . . . 13	1 matt (6-ném.) mosdó fok. márv. . . 25
1 tükör faragv. metszett üv. . . 8	1 " tükör metszett üv. . . 8	1 matt (6-ném.) tükör 1/2 fok. m. üv. 12
		111
		125
		132

Teljes hálószoba . . . 89

Teljes hálószoba . . . 105

Teljes hálószoba . . . 125

Szinte 8 darabból álló hálószoba díszan far. betétek el. fok. márv. 145

Ugyanez fiók. szekr.

1 faragott Credeaz fekete márvány . . . 49
1 faragott Credeaz fülkékkel fok. márvány . . . 69
1 teljesen berendezett ebédlő, mely áll 1 Credeaz fülkék, faragott betétek, fekete márvánnyal. 1 Trumeaux szekrény, 1 tükör 1/2 m. méretű üveggel, 1 kihúzható asztal 24 személyre. 1 diván szőnyeg pelicével 74 rugóval. 6 6-ném. szék ímit. bőrrrel összesen . . . 234

7 darabból álló szalon garnitúra selyem szővettel 75 futóval feljebb . . . 1250
1 diván amerikai bőrral . . . 150
1 diván szővettel és diszítve . . . 150
1 diván szővettel fél méter hát és galériával . . . 200
1 diván szőnyeggel magas támlával 74 rugóval . . . 500
1 kihúzható asztal 2 betéttel . . . 1250
1 kihúzható asztal 4 betéttel . . . 150
stb. stb.

☛ Tükrök és képek nagy választékban. ☛

Nagyobb vidéki rendelvényeket szíves meghívásra személyesen veszünk fel és pontosan eszközlünk.

Ügynökeink nincsenek!

☛ Hazai gyártmány, 3 évi jótállás a minőségért! ☛

Csak **40 fillérért** már
1901 Január hó 12-én

10.000 kor.
1000, 500, stb. stb.

ÖSSZESEN **1311 NYEREMÉNY NYERHETŐ,**
a **DIÁK-OTTHON** SORSJÁTEKBAN
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

RIZDORÉ ABADIE.

**IGEN
URAIM!
A RIZ
ABADIE**

VALOBAN A VILAG LEGJÓB B
CIGARETTA PAPIROSA, MERT A
MELETT. HOGY NYÚJNÓ IZE VAN
TELJES SZÁRZSÁGANÁL FÖLVA NEM
PORRÓLÓDIK MEG S NEM IS DRÁGA!

Egyedüli elárúsítás Szabadkán:
Jó Gusztáv nagytőzsdéjében.

DIETRICH és FIA

US. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK

TEA, RUM ÉS COGNAC NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÓRÖK GYÁRA.

Gyár és központi iroda: BUDAPEST-KÖBÁNYA, X. Füzér utca 30.

közvetlen behozatalú valódi

BRAZILIAI RUM-ja.

Zovábbá: Jamaica-rum, tea kimérve és csomagolva, cognac, likör különlegességek és gyógyhatású sósbor-szesz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. • Kapható: Winkler Simon urnál Szabadkán.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
 FRANZLIA COGNACGYÁR. PROMONTOR.
 Mindenütt kapható.

Verdungsstelle: PUDA ÉS DIACUMANN Budapest-Bécs.

A közönség figyelmébe!

Tisztelettel van szerencsém a közönségnek tudomására hozni, hogy irodámat a Prokesch-féle palota mellől, a huszár lovarda melletti lakásomba (Birkás Gyula ügyvéd ur házával szemben) helyeztem át.

Irodámban megrendelhető minden fajta tüzelő fa, szén, valamint költözöködést is elvállalok.

A gyertyánfa vagon számára 68 frt méter mázsára pedig 70 kr-ával rendelhető meg.

Tisztelettel
Braun Herman Fia.

Thierry's Balsam
ICH DIEN
 Allein echter Balsam aus der Schloßerei-Apothek von A. Thierry in Prag.
 Bei Hoflieferant-Sapientia.

Nélkülözhetetlen és felülmulhatatlan, biztos hatása.
 Világczikk kivitel minden országba.
 CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb és az egész világban a leghíresebb és legkeresettebb háziázer az

A. Thierry gyógyszerész-balzsama.

Felülmulhatatlan mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és minden belső betegségek ellen. Különleg a legeredményesabb

csodagyógyszer.

Valódi csak akkor, ha az összes Culturállamokban védett zöld apácavédjegy és az elzáró-tokban bepecsételt csümmel van ellátva: Egyedül valódi. — Előállítás évenként 6 millió üveggel. — 11 kis, vagy 6 nagy üveg postán bérmentve 4 korona. — Egy próbátveg prospectussal és a föld minden országában előírások jegyzékével 1 kor. 20 fillér bérmentve. — Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. Centifolia-kenőcse

(Csodakenőcs néven) utólráhetetlen szívó erejű és gyógyhatású! Műtéteket a legübb esetben fölélegesse teszi. E kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszel, újabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg! Autiseptikus, gyors, enyhítő, hűsítő és teljes gyógyhatású gyulladáskülnél és mindenféle sebeknél. A dagasztókat gyorsan megérlelt és elasztítja, és még oly mélyre behatolt idegen testeket bizonyossággal eltávolít. — Egy tégely ára bérmentve 1 korona 80 fillér az összeg csöleges beküldésével. Nagyobb rendelményeknél olcsóbb. — Behozonyítható évenkénti előállítás 100.000 tégely.

Mindkét szertől egy egész levéltár eredeti bizonyítvány fekszik betekintés végett a föld minden országából. — Ovakodjanak utazóktól és figyelendő a minden tégelyen beégetett cím: A. Thierry gyógyszerésztera a Védőangyalhoz. Ahol előírásútnak nincs, azt ne engedjék magukat hamisítványok vagy hasonló készítmények vételére rábeszélni, hanem rendeljék közvetlenül és címzendő:

A. Thierry gyógyszerterára és gyára Pregrada Rohitsch-Sauerbunn mellett.
 (Az osztr. csász. kir. állami tisztviselők-szövetkezetének szállítója.)
 (Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.)

A. KRISTÁLY Szt. Lukácsfürdői
 hegyiforrás nagy mélységből fakadó, állandó ösztrefételü, igen tisztá, calcium-és magnesium-hydrocarbonatoy ásványvíznek minősítendő.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva“
 „A legízletesebb és legolcsóbb ásványvíz.“
 Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Partoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria“

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításán az „Arany érem“-mel kitüntetve.

KÉSZITI:

Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE
 PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPESTEN.

Kapható: Heumann Mór, Wilhelm Samu, Krécsli A. Nándor és Vig Zs. Sándor cégeknél.

MONOLON

?

MIT

VESZ

ajándéku

karácsonyra

?

MONOLON

Mayerhof F. cégünel, az Auer társaság helybeli képviselőjénél volt alkalom egy valóságos tüneményserű csodát látnom. Egy **közönséges álló lámpa**, — mely nincs gáz-csővel összekötve, — **oly gyönyörű és erős fényt árasztott, mintha több gázláng, Auer-égőkkel égett volna**: — S meggyőződésem, hogy semmi egyéb, mint az Auer társaságnak egy új szabadalma. A közönséges petróleumlámpa egy kicsiny, de egyszerű szerkezettel ily pompás fényvel égő lámpává alakítható át. **A tartóban szesz ég**, de teljesen veszedelem mentes; sem szag, sem korom nem képződik.

Min hogy óhajtom, hogy fény és boldogság ragyogja be lakását, egy ily lámpát veszek Önnek **Mayerhofnál, Kossuth Lajos-utca, Dr. Dominus házában** karácsonyi ajándéku? Tudom örülni fog!

Apró hirdetések.

Az apró hirdetések előre fizetendők. Minden apróhirdetés beiktatása legfeljebb 60 fillérbe kerül és 15 szó lehet, minden további szó 4 fillérbe, vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. Értesítéseket a kiadóhivatal ad; levélbeli kérdésekre válaszra való helyeg melléklendő.

Egy jó karban levő

BUNDA

eladó

Zauszig Jgnácznál.

Bélyegjegyek

és

váltó-ürlap

megrendelések

100 darabonként 1 koronáért kapható

Krausz és Fischer könyvnyomdájában.

1900. évi

csukamájolaj

friss lőtésben fehér 2 kor., sárga 1 1/2 kor. üvegje.

— Világhírű —

orosz-karaván théák

K. & C. Popoff moszkvai cégtől csak eredeti csomagolásban kapható

MILASSIN ILLÉS gyógyszerárban Szabadkán.

Egy használt

utazó bunda

megvételre keresetlik. Címet kérem a lapok kiadóhivatalába adni.

Stabil-gép 30HP

hibátlan és teljes jó karban, üzem nagyobbítás miatt eladó és február vagy márciusban átvehető.

Üzemből látható
FISCHER MÓR
gőzhengermalmában
Jankovác.

Fleur de Lotus

ezen kitűnő minőségű likőr a párisi és bécsi kiállításon arany-éremmel, arany-keresztrel és dísz-oklevéllel lett kitüntetve.

dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi bábórnok püspök ő Eminenciájának engedelmével hozatott forgalomba, kinek legkedvezőbb likőre.

Kapható:
Farkas J.
fűszerkereskedésben
Szabadka, Fő-ter.

Kenyér sütés!

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a karácsonyi ünnepekre a kisütést úgy intézem, hogy

egész napon át, bármely időszakban elfogadom,

mivel abban a helyzetben vagyok, hogy két kemenczét bocsájthatok a t. közönség rendelkezésére. A kisütést köznapokon is a legpontosabban és legolcsóbban eszközölöm, és pedig reggel 7—8 1/2 és 10 óraker.

Ajánlom továbbá t. czimnek finom házi kenyereket fehér 22, fél barna 18 fillér, és rozs kenyereket 18 fillérért különként, melyet házhoz is szállítok.

Monus István.

Pietsch Ferencz

első szabadkai fényképészeti és festészeti műterme

Szabadka, Kossuth-utca.

Elvállal minden e szakmába vágó fényképészeti és olajfestészeti munkákat, melyek a legszebb

karácsonyi és ujévi ajándéku

szolgálhatnak.

Készít olajfestményeket és platinotyűpiákat művészies kivitelben.

Gyermek-felvételekre külön berendezett terem, mely állandóan fűve van.

Tisztviselők és tanítók 30% árengedményben részesülnek.

ALKALMI VÉTEL!!

Van szerencsém a n. é. közönségét értesítem, hogy 1901 február elsejével a szabadkai

férfi és gyermek ruha raktáramat feloszlatni szándékozom

ennélfogva az összes raktáron levő árukat a lehető legolcsóbb árban árusítom el. Figyelemmel kívül még nem hagyhatom a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy ruháim a legjobb és legújabb szabásuak ugyszintén legelső rendű gyártmányu szövetekből készültek.

Kérem tehát a n. é. közönség becses pártfogását

kiváló tisztelettel

Kassowitz Fülöp,

főtér, Vermes-ház.
(Othoba kávéház mellett.)

Diófából készült Angol háló-szoba

Disztes kivitelben és ebédülő kredencz eladó

Sefcsits Sajos asztalosnál,

VI. kör, Xalasi-ut, 203. szám.

20318/S. 1897. sz.

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur 1895. évi 6867/IV. szám alatt pályázatot hirdet oly tisztviselők kiképezésére, kik háboru idején mint élelmező tisztviselők óhajtják népfelkelői kötelezettségüket teljesíteni. E pályázat lényeges feltételei: A pályázóknak oly népfelkelői kötelezettségeknek kell lenniök, kik gazdasági tanintézetet, közép iskolát, kereskedelmi akadémiát, vagy technikai intézetet végeztek, kik nagyobb gazdaságokban azok kezelésére képezik magukat, kik forgalmi vállalatoknál alkalmazott gyakornokok, kereskedők, terménykereskedésben működő egyének és olyanok, kik gőz- vagy műmalmoknál, sütődéknél, közraktáraknál alkalmazták. Megfelelő polgári állásuk és érintetlen jellemük legyen. A gyakorlati kiképzés 3 hóig tart, melyet a pályázó saját költségén, valamelyik katonai élelmező raktárnál mint gyakornok tölt próbaszolgálatképen, de úgy, hogy eddig mivel hivatalában, foglalkozásában e szolgálat által ne akadályoztassék. Az elméleti ismeretekre öntanulás útján kell szert tenni. A felvett pályázók polgári ruhában járnak ugyan e próba idő alatt, azonban a hatáskörökre nézve nyert utasítások teljesítése tekintetében katonai fegyelemnek vannak alávetve. Oly jelöltek, kik buzgalmat nem tanúsítanak, kik a nyert utasításokat nem teljesítik, vagy kik két heti betegség folytán gátolják a szolgálatlétben, elbocsátatnak a próbaszolgálatból, melynek ismételését csak azoknak engedik meg, kiket betegség miatt bocsátottak el. A gyakorlati próbaszolgálat kitöltése után egy év alatt még elméleti vizsgát kell letenni a pályázóknak. E vizsgát német nyelven kell tenni, de kiknek anyanyelve nem a német, azoktól nem kívánunk sem folyékony előadást, sem jó írást, sem nyelvtani helyesírást. Akik az elméleti vizsgát megfelelő eredménnyel leteszik, azokat már a béke idején is, mint népfelkelői élelmező járulnokokat jelölik ki hadiszolgálatra és népfelkelés esetén ő felsége ily czímmel nevezi ki őket. E képesítést a népfelkelői kötelezettség egész tartamára megtaradják. A járulnokok behívásuk alkalmával az előírt teljes egyenruhával tartoznak elátni magukat, mely czélból beszerzési átalányban részesítik őket. A bélyegmentes s kellően felszerelt pályázati kérvények, — melyekben kivétel legyen a folyamodó nyelvismerete, a katonai élelmező raktár, melynél és mely hónapokban a próbaszolgálatot teljesíteni óhajtja, — jövő 1901. év január hó 20-ig, e város tanácsa útján a honvédelmi miniszterhez intézendők. A pályázati kérvényben különösen azt is világosan ki kell nyilatkoztatni, hogy a pályázó magát a próbaszolgálat tartamára katonai fegyelemnek aláveti. Magyarország katonai élelmező raktárak állomáshelyei a következők: Budapest, Pécs, Pozsony, Komárom, Sopron, Kassa, Munkács, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Nagy-Szeben, Gyulafehérvár, Brassó, Zágráb, Pétervárad, Bezdék, Fiume és Bród.

Kelt Szabadkán 1900. év december hó 10.
Mamuzsich László, polgármester.